

A K D N

A K D N

شبکه توسعه آقاخان

شبکه توسعه آقاخان

توسعه اقتصادی • توسعه اجتماعی • فرهنگ

• www.akdn.org •

سخنرانی حضرت والا آقاخان

توسعه، تنها زمانی مستمر است که بهره مندان آن بتدریج به صاحبان این فرایند تبدیل شوند. به این معنا که برنامه‌ها را نمی‌توان منحصرأ بر مبنای اقتصاد مورد مذاقه قرار داد، بلکه بایستی به شکل برنامه‌ای همه‌جانبه در نظر گرفت که شامل ابعاد اجتماعی و فرهنگی نیز باشد. آموزش و تعلیم مهارت‌ها، خدمات بهداشتی و عمومی، حفظ میراث فرهنگی، توسعه زیرساخت‌ها، برنامه ریزی و بازسازی شهری، توسعه روستایی، مدیریت آب و انرژی، اداره محیط و حتی توسعه سیاستگذاری و قانونگذاری در زمره جوانب متنوعی است که بایستی به حساب آورده شوند.

مراسم اختتامیه
کنفرانس فرهنگ و توسعه
بنیاد پرنس کلاس

آمستردام، ۷ سپتامبر
۲۰۰۲

کشورهایی که شبکه توسعه آقاخان در آنها فعال است

فهرست

دیاچه	۴
توسعه اقتصادی	۱۳
صندوق توسعه اقتصادی آفاخان	
خدمات مالی	
خدمات رسانه ای	
خدمات هوانوردی	
خدمات ترویج صنعتی	
خدمات توسعه گردشگری	
توسعه اجتماعی	۲۳
بنیاد آفاخان	
خدمات آموزشی آفاخان	
خدمات بهداشتی آفاخان	
خدمات برنامه ریزی و ساختمانی آفاخان	
دانشگاه آفاخان	
دانشگاه آسیای میانه	
فرهنگ	۴۵
موسسه فرهنگی آفاخان	
جایزه معماری آفاخان	
برنامه حمایت از شهرهای تاریخی	
برنامه فرهنگ و تعلیم و تربیت	

www.akdn.org

AKDN Information:
P.O. Box 2049
1211 Geneva, Switzerland
Telephone: (41.22) 909 7200
Facsimile: (41.22) 909 7292
E-mail: info@akdn.org

The Information Department
Aiglemont, 60270 Gouvieux, France
Tel: (33.3) 44 58 40 00
Facsimile: (33.3) 44 58 42 79
E-mail: information@aiglemont.org

شبکه توسعه آقاخان گروهی از سازمان های غیرمذهبی، بین المللی و خصوصی است که در جهت بهبود فرصت ها و ارتقای شرایط زندگی مردم، در مناطقی از جهان در حال توسعه فعالیت می کند. سازمان های شبکه تعهدات منحصر به فردی در ارتباط با بهداشت و آموزش و پرورش، معماری، توسعه روستایی و ترویج سرمایه گذاری بخش خصوصی دارند. این سازمانها، هدفی مشترک یعنی پایه ریزی موسسات و برنامه هایی که بطور مستمر پاسخگوی چالش های تغییرات فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی باشد همکاری می کنند. این کتابچه سازمان های شبکه را معرفی کرده و شمایی کلی از فعالیت ها و اهدافشان را ارائه می دهد.

خاستگاه ها

شماری از اجزای شبکه توسط سر سلطان محمد شاه، پدر بزرگ آقاخان کنونی و امام پیشین مسلمانان شیعه امامی اسماعیلی، در اواخر قرن نوزدهم بوجود آمده است. این سازمان ها برای پاسخگویی به نیازهای جماعت اسماعیلی در آسیای جنوبی و آفریقای شرقی تأسیس شد. امروزه تحت رهبری امام وقت، موسسات شبکه، افزایش و حوزه فعالیت آن ها فراتر از تمرکز جغرافیایی گذشته گسترش یافته و سیستم شبکه توسعه آقاخان را بوجود می آورند. شبکه در تمام

از چپ به راست

یک بهداشتیاریار در داکای بنگلادش در حال ارائه دستور غذایی بهداشتی.

شبکه توسعه آقاخان برنامه های توسعه آموزش پیش دبستانی را در نواحی روستایی سند پاکستان ارائه می دهد.

سازمان های شبکه در زنگبار برای توسعه آموزش پیش دبستانی، توسعه اقتصادی و حفظ و مرمت شهر سنگی قدیمی (که میراثی جهانی است) فعالیت می کنند.

برج مسینیاگا در کوالالمپور که در سال ۱۹۸۵ جایزه معماری آقاخان را دریافت کرد، نتیجه تلاش ده ساله معمار (کنث ینگ) برای یافتن محیط زیستی مطلوب است.

ازچپ به راست

در مناطقی از تاجیکستان که شبکه توسعه آقاخان فعالیت دارد، تولید مواد غذایی طی ده سال از ۱۵ درصد به ۷۰ درصد رسیده است.

برای احیای بخش خدمات مالی، صندوق توسعه در بانک دایاموند تراست کنیا، به عنوان بخشی از شبکه محلی که بانکداری، بیمه و مسکن را توسعه می بخشد، سرمایه گذاری مجدد نموده است.

۵۰ درصد از دانشجویان پزشکی و ۴۴ درصد از هیئت علمی دانشکده پزشکی آقاخان را بانوان تشکیل می دهند.

سازمان های شبکه، در تولید، بسته بندی و بازاریابی محصولات کشاورزان آفریقای شرقی برای صادرات خدمت رسانی می کند.

کشورهایی که فعالیت می کند از نظر سیاسی بی طرف می ماند و خدمات آن به مردم تمام ادیان و نژادها ارایه می شود. بااین وجود، پشتوانه فعالیت های شبکه، جماعت اسماعیلی، سنت های خدمات افتخاری، خوداتکایی، سخاوت و رهبری امام موروثی باقی می ماند.

درطریقه اسماعیلی، مسئولیت های امام تنها شامل تعبیر موضوعات دینی برای جماعت اسماعیلی که در بیش از ۲۵ کشور در حال توسعه و صنعتی زندگی می کند، نیست- بلکه تعبیر ارتباط دین با شرایط موجود را نیز دربرمی گیرد. این موضوع به توجه عمیق آقاخان به توسعه ای بر مبنای اخلاق اسلامی انجامیده است که در آن عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی برای تعیین کیفیت زندگی در نقطه ای مشترك یکپارچه می شوند.

موسساتی که آقا خان از سال ۱۹۵۷ یعنی از زمانی که توسط پدربزرگش برای جانشینی بعنوان امام برگزیده شد، تاسیس کرده است؛ این مفهوم از توسعه را بصورت فرایندی پیچیده منعکس می کند. تمام بخش های شبکه علاوه بر اینکه در زمینه ای خاص فعالیت می کند در شناسایی روش هایی که متقابلاً دیگربخش ها را تقویت کنند نیز فعالیت دارند.

خدمات افتخاری

مؤسسات شبکه دارای ویژگی های مشترکی هستند. بسیاری از برنامه ها بواسطه انرژی، فداکاری و مهارت کارکنان افتخاری بوجود آمده است و امروزه حضور کارکنان افتخاری و کارکنان حرفه ای در عملکرد آژانس ها ضروری می باشند. این آژانس ها از استعدادهای پیروان تمام ادیان بهره می جویند و برای ارتقای شایستگی کارکنانشان در بستری مستمر کار می کنند.

بخش های مختلف شبکه نیز دارای اصول مشترکی هستند. سازمان های شبکه در ارتباط با بهداشت، آموزش و پرورش، احیای مجدد معماری و توسعه صنعتی، جویای ارائه خدمات تکمیلی به مردمی است که به چنین خدماتی دسترسی ندارند اما نه بگونه ای که جایگزین تلاش های دولت و دیگران باشد.

بخش های شبکه با مشارکت مردم محلی در شناسایی خدمات مورد نیاز، مهیا کردن آنان و ارزیابی میزان تاثیر گذاری آنها در تمامی سطوح، فعالیت دارند. تعهدات آنها هم در زمینه شهری و هم در زمینه روستایی است. سازمان های شبکه نه تنها در بسیاری از شهرهای در حال رشد آفریقا و آسیای جنوبی، بلکه در نواحی روستایی و اغلب دورافتاده نیز حضور دارند. توانمندسازی مردم نواحی روستایی برای تولید خدمات مورد نیازشان و دسترسی به فرصت های مطلوب، مورد توجه ویژه سازمان هاست.

معیار های دقیق

پروژه های شبکه از نظر تاثیرات، مدیریت و توسعه سازمانی، بایستی واجد معیارهایی دقیق باشند. این پروژهها اغلب توسط جوامعی که به آنها خدمت ارائه می شود آغاز گردیده و همواره توسط آنها حمایت می شوند و قصد دارند مؤسسات و برنامه هایی ماندگار ایجاد کنند تا بتوانند خود کفا شوند. همچنین شبکه با بنا نهادن اهداف مؤسساتی در پروژه هایش قصد دارد ظرفیت هایی دایمی برای ارائه خدمات در جوامع در حال توسعه بوجود آورد. این هدف ساختاری- مؤسساتی توسط روابط ایجاد

والاحضرت آقاخان و حامد کرزای
رییس جمهوری افغانستان در مراسم
افتتاحیه برنامه "بازگشت به مدرسه"
در کابل.

دیدار کریستین نخست وزیرکانادا و
آقاخان برای تبادل نظر در مورد
آسیای میانه، کثرت گرایی و توسعه.

پرویز مشرف رییس جمهوری پاکستان
و آقاخان در مراسم فارغ التحصیلی
سال ۲۰۰۰ دانشگاه آقاخان.

گفتگوی آقاخان و حسنی مبارک
رییس جمهوری مصر درباره باز
سازی ناحیه تاریخی درب الاحمر
قاهره.

گفتگوی پوتین رییس جمهوری
روسیه و آقاخان درباره فعالیت
های توسعه در آسیای میانه.

ملاقات آقاخان و نلسون ماندلا
هنگام شروع فعالیت های شبکه در
موزامبیک.

شده بین سازمان های شبکه، در بخش های داخلی و خارجی، تحقق می
یابد و پیشبرد این هدف نیز از طریق جماعت، مشارکت با سازمان های
خارج شبکه- در شمال و نیز در جنوب-انجام می گیرد.

در این فرایند پیوسته، گستردگی جغرافیای جماعت اسماعیلی و
گوناگونی فرهنگی آنان همچون محرکی قدرتمند عمل می کند.
حضور جماعت اسماعیلی در شمال امریکا و اروپا همچون حضورشان
در آفریقا و آسیا پل منحصر بفردی بین کشورهای توسعه یافته و
کشورهای در حال توسعه به وجود آورده که خود یکی از قوی ترین
توانایی های شبکه است.

ایجاد محیط های توانا ساز

شبکه توسعه آقاخان برای تقویت بخش خصوصی، در جهان در حال
توسعه فعالیت می کند. در این رویکرد شبکه به فرآیند توسعه، حمایت از
برنامه های بخش خصوصی دارای اهمیت شایانی می باشد بخصوص
اینکه بخش خصوصی می تواند در پرورش آنچه آقاخان "محیط توانا
ساز" می نامد، با دیگر موسسات همکاری کند و تاثیر گذار باشد یعنی
محیطی با ساختارهایی قانونی، مالی و نظارتی مطلوب. لذا در تمامی
زمینه های توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایجاد محیط های توانا
ساز، یکی از برجسته ترین اهداف شبکه است. این هدف طی سال های
اخیر بواسطه انعقاد تفاهم نامه های رسمی با کشورهایی که موسسات
در آنها فعال می باشند، تحقق یافته است. چنین تفاهم نامه هایی با
تعدادی از دولت های آفریقا و آسیا به امضارسیده است.

منابع تامین اعتبار

الگوهای توسعه برای نشان دادن اثر و توانا سازی جوامع محلی در
قبول کامل مسئولیت برای توسعه آینده این جوامع، به زمان نیازمند
است. از این روی سازمان ها تعهد دراز مدتی نسبت به محیطی که
در آن فعالیت می کنند، دارند و از طریق این فلسفه هدایت می شوند
که محیط انسانی قابل دوام، بایستی انعکاس دهنده انتخابات های

مردم نسبت به اینکه چگونه هماهنگ با محیط خود زندگی می کنند، باشد. از این روی از ابتدا تداوم پروژه ها، موضوعی اصلی می باشد.

در سال های اخیر، شبکه بطور میانگین، سالیانه بالغ بر ۲۳۰ میلیون دلار در فعالیت های غیرانتفاعی صرف کرده است. این هزینه ها و سایر اعتبارات جهت حمایت آژانس های شبکه از راههای گوناگونی از قبیل سرمایه های موقوفه ای، مشارکت های استفاده کنندگان و هدایا تامین گردیده است. این منابع مالی توسط امامت و جماعت اسماعیلی با همکاری با آژانس های خیریه محلی و بین المللی تامین گردیده است و سرمایه گذاری در فعالیت های توسعه اقتصادی نیز توسط امامت همگام با شرکایی از هر دو بخش دولتی و خصوصی انجام شده است.

امامت

خاستگاه های شبکه، از سنت خدمت که توسط مسلمانان شیعه اسماعیلی ارایه می شود، سرچشمه می گیرد. در مسیر تاریخ طولانی این مذهب، جماعت اسماعیلی مردمانی از سنت های فرهنگی متفاوت را در بر گرفته است. و امروزه تنوع فرهنگی نیز به این جماعت ویژگی خاصی بخشیده است. در حال حاضر اکثر اسماعیلیان در آسیای جنوبی و مرکزی، آفریقای شرقی، خاورمیانه، اروپا و آمریکای شمالی سکونت دارند.

اسماعیلیان همانند دیگر مسلمانان شیعه، تاکید می کنند که پس از درگذشت حضرت محمد (ص) پسر عمو و دامادش حضرت علی (ع) بعنوان اولین امام یا رهبر روحانی تعیین شده است. آنها بر این اعتقادند که رهبری روحانی یا امامت، از طریق نسل موروثی علی و همسرش فاطمه، دختر پیامبر، ادامه می یابد. طبق سنت و عقیده شیعه، جانشینی امام انتصابی است و این حق ویژه و انحصاری امام است که جانشین خود را از میان فرزندان یا اعقاب ذکور خود تعیین نماید.

طرح های تزیینی باقیمانده از دوره فاطمیان در مسجد الحکیم قاهره.

سرسلطان محمد شاه در سن هشت سالگی، چهل و هشتمین امام موروثی و آقاخان سوم گردید. او به مدت ۷۲ سال امام جماعت اسماعیلی بود.

طرح هایی باقی مانده از دوره
فاطمیان در مسجد الصالحیه
قاهره.

آقاخان سوم همراه نوه هایش پرنس
امین و پرنس کریم آقاخان و بیگم
آقاخان باجمعی از جماعت
اسماعیلی در سال ۱۹۵۳.

دوره فاطمیان

تاریخ نگاران، تاریخ اسماعیلیه را به چند دوره تقسیم می کنند. دستاوردهای امپراتوری فاطمیان شاخص برجسته دوره نخستین است که تقریباً از شروع اسلام در قرن هشتم تا قرن یازدهم میلادی ادامه می یابد. سلسله فاطمیان که نام خود را از نام فاطمه، دختر پیامبر، گرفته اند دولتی بوجود آوردند که بیش از دو قرن به اشاعه هنر، علم و تجارت در خاور نزدیک مدیترانه ای پرداخت. در این دوره قاهره به عنوان پایتخت فاطمیان بنا نهاده شد.

پس از دوره فاطمیان، مرکز جغرافیای مسلمانان اسماعیلی از مصر به سوریه و ایران انتقال یافت. در قرن سیزدهم مرکز آنان در ایران (قلعه الموت) به دست مهاجمان مغول سقوط کرد و اسماعیلیان پس از این واقعه برای چندین قرن بطور پراکنده بیشتر در ایران و آسیای میانه و همچنین در سوریه، هند و دیگر نقاط زندگی کردند.

قرن های نوزدهم و بیستم

در دهه ۱۸۳۰ از جانب شاه ایران، به آقا حسنعلی شاه، امام چهل و ششم اسماعیلیان، لقب افتخاری و موروثی "آقاخان" اعطا شد. در سال ۱۸۴۳ آقاخان اول ایران را به قصد هند، که جماعت اسماعیلی عظیمی داشت، ترک کرد. آقاخان دوم، که متولد بمبئی است، تنها پس از ۴ سال از انتصابش به امامت در ۱۸۸۵ در گذشت. پدر بزرگ آقاخان کنونی "سر سلطان محمد شاه" چهل و هشتمین امام موروثی و سومین آقاخان در سن ۸ سالگی جانشین پدر خویش گردید. سر سلطان محمد شاه به مدت ۷۲ سال در دورانی حساس در تاریخ نوین جماعت اسماعیلی، امامت نمود. رهبری او نقش قاطعی در توانا سازی جامعه برای انطباق با تغییرات تاریخی داشت. این مهم بطور قابل توجهی بادگرگونی موسسات انجام گرفت. در این دوران، با مدیریتی مرکزی موسسات بهداشتی، آموزشی، مسکونی و تعاونی به وجود آمدند که بیشتر در شبه قاره آسیای جنوبی و در آفریقای شرقی فعالیت می کنند و بسیاری از آنها اکنون نیز بعنوان بخش هایی از شبکه توسعه آقاخان به حیات خود ادامه می دهند.

سر سلطان محمد شاه همچنین در تکامل سیاسی شبه قاره هند نقش اساسی ایفا کرده است. وی در دهه ۱۹۳۰ نماینده اعزامی هندوستان در میزگردهای لندن بود و از سال ۱۹۳۷ تا ۱۹۳۹ رییس جامعه ملل گردید. فرزند ارشد او، پرنس علی خان، بعنوان سفیر پاکستان در سازمان ملل انجام وظیفه نمود. اکنون حضرت والا پرنس کریم آقا خان چهل و نهمین امام موروثی مسلمانان شیعه اسماعیلی است.

خانواده آقا خان، سنت خدمت در امور بین المللی را حفظ کرده اند. عموی آقاخان کنونی، مرحوم پرنس صدرالدین، کمیسر عالی سازمان ملل در امور پناهندگان، هماهنگ کننده سازمان ملل در کمک به افغانستان و نماینده اجرایی سازمان ملل از سوی دبیر کل وقت برای برنامه های بشر دوستانه در عراق، کویت، نواحی مرزی عراق- ایران و نواحی مرزی عراق- ترکیه بود. برادر آقا خان، پرنس امین، پس از فارغ التحصیلی از دانشگاه هاروارد در سال ۱۹۶۵ به بخش امور اقتصادی و اجتماعی دبیرخانه سازمان ملل وارد شد. از سال ۱۹۶۸، پرنس امین به شدت پیگیر نظارت بر توسعه اصولی موسسات امامت اسماعیلی بوده است.

دبیرستان دخترانه دایاموند جوبیلی از سال ۱۹۴۷ به جماعت مامبای هند خدمت کرده است. اکثر فارغ التحصیلان این مدرسه به تحصیلات عالی خود ادامه داده اند.

از چپ به راست :

سر سلطان محمد شاه، آقاخان سوم در مسند ریاست جامعه ملل در سال ۱۹۳۷.

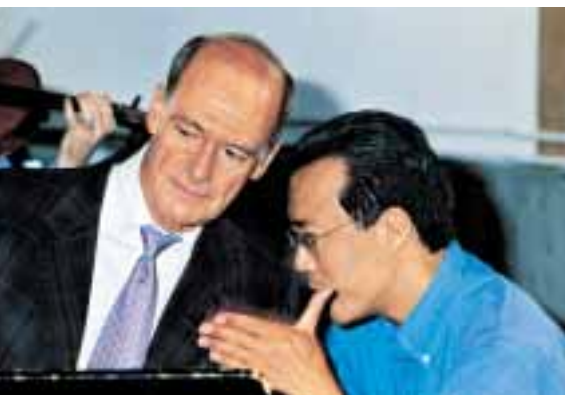
پرنس علی خان در سال ۱۹۵۸ سفیر پاکستان در سازمان ملل بود.

در سال ۱۹۶۶ مرحوم پرنس صدرالدین آقاخان سرپرست عالی سازمان ملل در امور پناهندگان، مجمع عمومی را مخاطب قرار می دهد.

گفتگوی آقاخان با کشاورزان هونزایی پاکستان درباره توسعه روستایی در سال ۱۹۸۷.

پرنس امین آقاخان و نوازنده ویلن سل یویوما در کلاس تخصصی موسیقی به عنوان بخشی از فعالیت های موسیقی آقاخان در آسیای میانه.

فرزند ارشد و دختر آقا خان، پرنسس زهرا در سال ۱۹۹۴ با درجه ممتاز لیسانس در مطالعات توسعه جهان سوم از دانشگاه هاروارد فارغ التحصیل شد. وی مسئولیت هماهنگی های ویژه توسعه اجتماعی مرتبط با موسسات امامتی راعهده دار است. پسر ارشدش پرنس رحیم نیز در سال ۱۹۹۵ از دانشگاه براون آمریکا فارغ التحصیل شد. او مسئولیت های مشابه ای نسبت به توسعه اقتصادی موسسات امامتی را بر عهده دارد. همچنین پسر دوم وی، پرنس حسین که از دانشگاه ویلیامز آمریکا در سال ۱۹۹۷ فارغ التحصیل شده است در دبیرخانه آقا خان پیگیر فعالیت های فرهنگی شبکه می باشد.

دیدار آقاخان و پرنس حسین از منطقه درب الاحمر قاهره جایی که احداث پارک الازهر به فعالیت های اجتماعی - اقتصادی و بهبود منطقه انجامیده است.

پرنس رحیم آقاخان در حال دیدار از یکی از پروژه های صندوق توسعه اقتصادی در ساحل عاج و گفتگوی پرنسس زهرا با دانشجویان و استادان دانشگاه آقاخان.

از چپ به راست :
بیل کلینتون رئیس جمهوری آمریکا و آقاخان در اتاق کنفرانس کاخ سفید در مورد فرهنگ و دیپلماسی گفتگومی کنند.

صندوق توسعه اقتصادی آقا خان

تنها

موسسه سود آور در شبکه توسعه آقاخان "صندوق توسعه اقتصادی آقا خان" است که فعالیت های شبکه را در ارتباط با توسعه اقتصادی عهده دار است. در این شبکه، شرکت ها و موسسات مالی و اعتباری در ارتباط با فعالیت هایی همچون خدمات ترویج صنعتی، خدمات توسعه گردشگری، خدمات مالی و اعتباری، خدمات هوا نوردی و خدمات رسانه ای گرد هم آمده اند. صندوق توسعه اقتصادی در بیش از ۹۰ پروژه با شرکت های جداگانه فعالیت می کند، افزون از ۱۸ هزار کارمند دارد و بیش از یک و نیم میلیارد دلار سرمایه را کنترل می نماید.

شرکت های وابسته به صندوق در آفریقای شرقی، آفریقای غربی، آسیای جنوبی و آسیای مرکزی مستقر هستند. این صندوق علاوه بر جذب پشتوانه های مالی برای پروژه های سرمایه گذاری، شیوه های عملی در جهت توسعه منابع انسانی مخصوصاً در مدیریت، فناوری، بازاریابی و متخصصان امور مالی این پروژهها دارد.

صندوق توسعه اقتصادی آقا خان از بین موسساتی که بین سال های ۱۹۳۰ تا ۱۹۵۷ توسط پدر بزرگ آقا خان "سر سلطان محمد شاه" تاسیس شده بود، بوجود آمد و آقاخان کنونی ضمن رشد دامنه فعالیت این موسسات، آن ها را گسترش داد. در سال ۱۹۸۴ صندوق توسعه اقتصادی تشکیل شد تا این موسسات زیر چتری واحد برای توانا سازی و بهره مندی از میراث و خصوصیات توسعه ای مشترک قرار گیرند.

صندوق بر توسعه ای که از نظر محیطی حساس، از نظر اقتصادی رشد یافتنی، از نظر فناوری مناسب و از نظر اجتماعی مسئول باشد، تمرکز دارد بطوری که تا حد امکان برای مردمان بیشتری سودمند باشد. این صندوق بخاطر راهکار های عملی در مدیریت عملیاتی و مشارکت عادلانه و اعطای تعهد دراز مدت به کشورهایی که در آن فعالیت می کند، برجسته می شود.

مغازه کوچکی در خاروغ تاجیکستان که به کمک وام کوچکی از تسهیلات حمایتی - بازرگانی صندوق توسعه اقتصادی شروع به کار کرد. طی پنج سال، تسهیلات حمایتی - بازرگانی بیش از چهار هزار وام با میانگین ۵۰۰ دلار آمریکا پرداخت شده است.

هتل های سرنا (مانند این هتل در اسلام آباد) نمایشگاهی از صنایع دستی محلی و سنتهای معماری رادر خود گرد آورده است.

صفحه مقابل: فریگوکن یکی از شرکت های صندوق توسعه اقتصادی به ۲۱ هزار کشاورز کنیایی در کاشت، بسته بندی و بازاریابی لوبیا در بازارهای اروپایی کمک می کند.

خدمات مالی

توسعه اقتصادی آقا خان در جهت ایجاد بازارهای سرمایه ای توانمند و کارآمد، چتری موسساتی را برای بانک ها، شرکت های بیمه و شرکت های مدیریتی - خدماتی و مالکیت مسکن در آفریقای شرقی، آسیای مرکزی و آسیای جنوبی فراهم آورده است. بسیاری از این موسسات به عنوان شرکت هایی کوچک و خود یار در نیمه اول قرن بیستم بوجود آمده اند و اکنون با کمک صندوق توسعه اقتصادی آقا خان این موسسات مالی به شرکت های بیمه و بانک های محلی و ملی در جهان در حال توسعه تبدیل شده اند. بعنوان مثال سهام بانک دایاموند تراست^۱ (کنیا) و شرکت بیمه جوبیلی^۲ (کنیا) در بازار بورس نایروبی قرار گرفته است.

انسجام بیشتر اقتصادی و سیاسی در آفریقای شرقی به بانک دایاموند تراست و شرکت بیمه جوبیلی این امکان را داده است تا در کنیا، تانزانیا و اوگاندا از طریق فرصت های بهبود یافته برای نیروی انسانی، انتقال فناوری و سرمایه گذاری پرمترتر، و مدیریتی سازمان یافته تر و خدماتی موثرتر ارایه دهند.

گروه بیمه جوبیلی^۳ به شرکت بیمه عمر و بیمه عمومی تبدیل شده است. انتظار می رود که گرایش بیشتر به منطقه ای شدن، منافع بیشتری را به شکل کارایی مطلوب و گسترش خدمات به ارمغان آورد.

پشتیبانی از شرکت های تعاونی اعتبار

صندوق توسعه اقتصادی آقا خان در هند و پاکستان با روشی موثر در تامین اعتبار برای جوامع نیازمند شهری و روستایی از شرکت های تعاونی اعتبار پشتیبانی کرده است. بانک تعاونی توسعه^۴ در هند از موسسات تعاونی کوچکتری که در دهه ۱۹۳۰ تاسیس شده بودند، بوجود آمد. در اواسط دهه ۱۹۹۰، این موسسات به بانکی بازرگانی به نام بانک اعتبار توسعه تبدیل شدند. صندوق توسعه اقتصادی آقا خان یکی از سهامداران برجسته بانک اعتبار توسعه و دو شرکت پیشرو بیمه

با کمک صندوق توسعه اقتصادی بسیاری از مؤسسات مالی که به عنوان شرکت های تعاونی کوچک کار خود را آغاز کرده بودند به بانک ها و شرکت های بیمه مهم دنیای در حال توسعه مبدل شده اند.

۱ Diamond Trust Bank
۲ Jubilee Insurance Company
۳ Jubilee Insurance Group
۴ Development Cooperative Bank (DCB)

در پاکستان یعنی شرکت بیمه نیو جوبیلی و بیمه عمر نیو جوبیلی است.

بانک اعتباری و سرمایه گذاری قرقیزستان که صندوق توسعه اقتصادی آقاخان یکی از سرمایه داران اصلی آن می باشد در بیشکک افتتاح شد. این بانک از شروع کار به یکی از بزرگترین بانک های تجاری آن کشور تبدیل شد. خدمات بانک اعتباری و سرمایه گذاری قرقیزستان به بخش تعاون و اعتبارات بلند مدت و میان مدت تمرکز یافته است که هم به رشد صنعت بانکداری کمک می کند وهم فعالیت های بازرگانی را رونق می بخشد.

اعتبارات خرد

صندوق توسعه اقتصادی آقاخان پروژه های اعتباراتی خرد شبکه توسعه آقاخان را سرپرستی می کند. این پروژه ها از تعاونی های اعتباری تا عملکرد موسسات ملی را شامل می شود.

این فعالیت ها شامل جمعی از برنامه ها و موسسات گوناگون در افغانستان، قرقیزستان، ماداگاسکار، پاکستان، سوریه و تاجیکستان می شود. در پاکستان (اولین بانک اعطای وام های کوچک با مسئولیت محدود) تلاش می کند تا با دادن امکانات به مردم بین فعالیت های بازرگانی و سرمایه اندوزی تلفیق ایجاد نماید یعنی از فعالیت های بازرگانی خرد سنتی فراتر رفته و آنها را تنوع بخشد.

در افغانستان، فعالیت ها شامل اهدای وام هایی کوچک به مهاجران بازگشته و اعطای اعتبارات به کشاورزان استان بدخشان است. صندوق توسعه اقتصادی در سوریه با امضای چند تفاهم نامه، برنامه اعطای وام های کوچک با مرکزیت سلمیه را سرپرستی می کند و با موسسه فرهنگی آقاخان در حلب و مصیاف با اعطای وام به صنعتگران (تا سنت ها ومهارت های در معرض نابودی را ترویج نمایند و برای خرید خانه تلاش کنند.) همکاری می کند.

شرکت بیمه جوبیلی در کنیا، جزیره موریس، تانزانیا و اوگاندا خدمات بیمه ای ارابه می دهد.

بانک توسعه اعتباری که به عنوان تعاونی اعتباری آغاز به کار کرده بود به نیم میلیون مردم روستایی فقیر کمک می کند.

خدمات رسانه ای

گروه رسانه های نیشن^۵ که در سال ۱۹۶۰ تاسیس شد از دو روزنامه کنیایی تایفا^۶ و نیشن^۷ سرچشمه گرفته است که در سال های قبل از استقلال کشور برای ارایه دیدگاه های مستقل تاسیس شده بودند. در سال ۲۰۰۳ زمانی که صندوق توسعه اقتصادی بزرگترین سهامدار گروه گردید، همکاری بلند مدت آفاخان با این روزنامه ها نهادینه شد.

فعالیت های این گروه شامل تعداد رو به رشدی روزنامه انگلیسی و سواحیلی، یک هفته نامه منطقه ای و ایستگاه های رادیویی و تلویزیونی است و در سال های اخیر فعالیت های خود را تا اوگاندا و تانزانیا گسترش داده است.

این گروه دارای شش بخش اصلی است؛ روزنامه های نیشن شامل روزنامه ی تایفا و نیشن و سانندی نیشن^۸ و هفته نامه کوست اکسپرس^۹ و هفته نامه منطقه ای ایست افریکن^{۱۰} است. صدا و سیمای نیشن شامل تلویزیون نیشن و رادیو نیشن اف ام می باشد. شرکت انتشاراتی مونیتور با مسوولیت محدود^{۱۱} (در اوگاندا) نیز شامل این گروه است که نشر روزنامه سانندی مونیتور و تصدی رادیو مونیتور اف ام را بر عهده دارد.

در تانزانیا شرکت مخابراتی ماوانانچی با مسوولیت محدود^{۱۲} در رادیو اوهورو^{۱۳} سرمایه گذاری نموده است و روزنامه ماوانانچی را منتشر می کند. این گروه همچنین شرکت بازاریابی و انتشاراتی و نیشن با مسوولیت محدود و بخش حمل و نقل نیشن^{۱۴} را در خود گنجانده است.

خدمات هوانوردی

صندوق توسعه اقتصادی آقا خان با خرید بیشترین سهم شرکت هواپیمایی بورکینا، به عنوان بخشی از برنامه خصوصی سازی که برای اطمینان از کارایی درازمدت این خط هوایی طراحی شده بود- در بخش خدمات هوانوردی سرمایه گذاری نموده است. در سالهای آینده، صندوق توسعه اقتصادی آقا خان سرمایه گذاری های بیشتری را در این بخش خواهد نمود.

گروه رسانه ای نیشن از شرکت های رسانه ای پیشرو در آفریقای شرقی است که مالکیت و مدیریت آن متعلق به کنیایی هاست. فعالیت های این گروه شامل ایستگاه های رادیویی و تلویزیونی و روزنامه های ملی در آفریقای شرقی است.

- ۵ Nation Media Group
- ۶ Taifa
- ۷ Nation
- ۸ Sunday Nation
- ۹ Coast Express
- ۱۰ The East African
- ۱۱ Monitor Publications Limited
- ۱۲ Mwananchi Communication Ltd.
- ۱۳ Radio Uhuru
- ۱۴ Nation Marketing and Publishing Limited and Nation Carriers Division.

خدمات ترویج صنعتی (آی.پی.اس) در سال ۱۹۶۳ برای تشویق و گسترش بخش خصوصی در کشورهای صحرای آفریقا و جنوب آسیا تاسیس شد. بیش از ۷۰ پروژه صنعتی از آغاز کار گروه در زمینه های صنایع غذایی، کشت و صنعت، چاپ و بسته بندی، محصولات فلزی و نساجی افتتاح گردیده است. از آنجا که دولت ها به طور فزاینده ای به بخش خصوصی برای ارائه خدمات توجه دارند، صندوق توسعه اقتصادی آقا خان پروژه های زیر بنایی رادرمخبرات، آب و فاضلاب و تولید انرژی بنیان نهاده است.

شناخت شرایط محلی و استانداردهای دقیق مدیریتی، شرکت های ملی وابسته به خدمات ترویج صنعتی را به عنوان شرکایی جذاب برای سرمایه گذاران خارجی جلوه گر نموده است. این شرکت های صنعتی در افغانستان، بورکینافاسو، ساحل عاج، جمهوری دموکراتیک کنگو، کنیا، مالی، پاکستان، سنگال، تاجیکستان، تانزانیا و اوگاندا فعالیت می کنند. در حال حاضر آی.پی.اس در بیش از ۵۰ پروژه شرکت های گوناگون جهان در حال توسعه سرمایه گذاری نموده است. همچنین يك برنامه وسیع اجتماعی دارد که دامنه آن از مراقبت کودکان تا بهداشت رادر بر می گیرد.

شرکت آلپک درکنیا، کارتون های با کیفیتی را تولید می کند که برای بسته بندی تجارت رو به رشد محصولات باغبانی کاربرد دارد.

در ساحل عاج، یکی از شرکت های صندوق توسعه اقتصادی فیلم پلی اتیلن و محصولات قالب های تزریقی را تولید می کند.

با اتمام پروژه ۲۶ میلیون دلاری نیروگاه پامیر، انرژی هیدروالکتریک تمیز و قابل بازیافت - برای منطقه ای که از پایان یارانه سوخت دیزلی شوروی سابق در سال ۱۹۹۲ فاقد برق یا گرمای مناسب بوده - فراهم خواهد شد.

سرمایه گذاری در صنعت

یکی از نمونه پروژه های سرمایه گذاری شده پروژه صنعت کشاورزی سوسکو^{۱۵} است که در جریان برنامه خصوصی سازی بورکینا فاسو حاصل شد. سوسکو کشتزارهای نیشکر خود را زراعت می کند و بزرگترین پالایشگاه شکر کشور را اداره می نماید. شرکت آلپک^{۱۶} در کنیا تولیدکننده کیسه های پلی پرپلین و کارتن های موجدار است که برای بسته بندی گستره ای از صادرات از جمله محصولات باغبانی به عنوان بخشی از فعالیت های صندوق توسعه اقتصادی آقا خان درزمینه چاپ و بسته بندی در منطقه شرق آفریقا به کار می روند. تولید صنایع بسته بندی پلاستیکی در آفریقای غربی، نیاز بسته بندی صنایع غذایی و لوازم آرایشی را تامین می کند. شرکت های صندوق توسعه اقتصادی همچنین لوازم خانگی، صفحات موجدار سقف سازی، چارچوب پنجره و انواع سیم را تولید می کند. تعدادی از شرکت ها نیز تورماهیگیری و لوازم دارویی تولید می کنند.

توسعه زیربنایی

پس از اولین سرمایه گذاری صندوق توسعه اقتصادی در بخش انرژی- پروژه انرژی در ساحل عاج- دو پروژه دیگر یعنی پروژه نیروگاه تساوو در کنیا و تاسیسات انرژی- آب مالی که در جریان خصوصی سازی کشور مالی حاصل شد، فعالیت خود را آغاز نمود. پروژه نیروگاه ۲۸۸ مگاواتی آزیتو بزرگترین نیروگاه بخش خصوصی در کشورهای

کارخانه تولید تور ماهیگیری اوگاندا، یکی از شرکتهای صندوق توسعه اقتصادی است که تور ماهیگیری نایلونی برای ماهیگیران دریایچه ویکتوریا تولید می کند. فیلتی سک، تولید کننده و صادر کننده کیسه گونی و کیسه های پلی پرپلین است. سهام این شرکت در بازار بورس ارایه شده است.

۱۵ Sosuco

۱۶ Allpack

نیروگاه ۲۸۸ مگاواتی آزیتو که توسط صندوق توسعه اقتصادی آقاخان، شرکت سویسی - سوئدی آ.ب.ب. و شرکت برق فرانسه احداث شده، ۳۰ درصد از احتیاجات انرژی ساحل عاج را تأمین می کند.

به عنوان بخشی از فعالیت های توسعه، صندوق توسعه اقتصادی آقاخان، خدمات تلفن سیار سیستم جی.اس.ام را در افغانستان به بهره برداری می رساند.

صحرای آفریقا محسوب می شود که توسط شرکت آ.آ.ب.، شرکت برق فرانسه و آی. پی. اس. احداث و مورد بهره برداری قرار گرفته است. بودجه ۲۲۵ میلیون دلاری این پروژه زیربنایی خصوصی توسط سهامداران و اخذ وام از آژانس های توسعه بین المللی و بانک های بازرگانی از جمله کانون بین المللی توسعه و بانک جهانی تأمین شد.

برنامه های جدید

صندوق توسعه اقتصادی آقا خان در يك سرمایه گذاری ۲۶ میلیون دلاری با موسسه مالی بین المللی برای ساخت پروژه جدید تولید و توزیع برق در يك استان دوردست شرقی تاجیکستان همکاری کرد. این پروژه، تولید برق منطقه را که به شدت ناکافی است بهبود می بخشد، به ارتقا شرایط بهداشتی می انجامد؛ تباهی محیط زیست را کاهش می دهد و به بهبود اقتصاد منطقه کمک می کند.

در زمینه ی مخابرات صندوق توسعه اقتصادی آقاخان خدمات موبایل سیستم جی. اس. ام. را در افغانستان مورد بهره برداری قرار داد، کشوری که خطوط ثابت آن در طول سال های جنگ از بین رفته اند. این پروژه مبتکرانه به تدریج مخابرات با کیفیت را در سر اسرکشور مستقر خواهد کرد. سرمایه گذاری صندوق توسعه اقتصادی در سیستم اپراتوری جی. اس. ام. در تاجیکستان منجر به پوشش وسیعتر و کاهش قیمت ها شده است.

يك شرکت سرمایه گذاری بزرگ وابسته به خدمات ترویج صنعتی مستقر در کانادا، که در پروژه های متوسط صنعتی سرمایه گذاری می کند، نیروی انسانی و ارتباطات فنی سایر شرکت های خدمات ترویج صنعتی را در جهان در حال توسعه فراهم می آورد.

منابع تاثیر گذار

دفتر خدمات ترویج صنعتی در سوئیس به عنوان پایگاه مرکزی شرکت های خود عمل می کند، و به آنها کمک می نماید تا از منابع و تجربیات مشترك خود حداکثر بهره را ببرند و همزمان برای فعالیت های بازرگانی که قادرند در توسعه اقتصاد ملی و منطقه ای نقش داشته باشند، حمایت جلب می کند.

خدمات توسعه گردشگری

صندوق

توسعه اقتصادی آقا خان با ساخت و مدیریت هتل ها، تفریحگاهها و مهمانسراها صنعت گردشگری را رونق می بخشد و به رشد اقتصادی، با روشی حساس به فرهنگ و محیط، کمک می نماید. خدمات توسعه گردشگری مالک هتل هایی زنجیره ای به نام سرنا^{۱۷} در آفریقای شرقی و آسیا است و مدیریت آنها را برعهده دارد.

وظیفه خدمات توسعه گردشگری شکوفا ساختن ظرفیت های گردشگری در مناطق مشخصی از جهان در حال توسعه است. نوعی از گردشگری که آگاهی از محیط زیست کشورهای در حال توسعه را افزایش می دهد و باعث ترویج و قدردانی از سنت های فرهنگی آنان می شود و به نگهداری از این محیط ها و سنت های آنان کمک می نماید.

اولین اقدام برای تاسیس هتل در سال ۱۹۷۰ در کنیا انجام گرفت، جایی که مهمانسراها و هتل های آن به عنوان پیشگامان کیفیت خدمات، معماری و مسئولیت پذیری نسبت به محیط زیست شناخته شده اند. مشارکت صندوق توسعه اقتصادی آقاخان در گردشگری آفریقای شرقی به تانزانیا گسترش یافته است، کشوری که مهمانسراهای سیاحتی و تفرجگاه های مرفه آن در چشم اندازهایی تماشایی در پارک های ملی با شهرت جهانی

هتل های سرنا ضمن توجه کامل به مسایل زیست محیطی، خدماتی بااستاندارد های بین المللی ارائه می دهند. مهمانسرای سیاحتی سرنا در آمبوسلی (تصویر بالا) جایزه "جهان سبز" و "جایزه آستا ۲۰۰۰ زیست محیطی را بخاطر درخت کاری و تلاش برای احیای جنگل ها در یافت نموده است.

راست : مهمانسرای سرنا در زنجبار که زمانی يك ساختمان اداری بسیار قدیمی و متروکه بود به يك هتل زیبا تبدیل شده که گردشگران و ارز خارجی را جذب می کند.

^{۱۷} Serena

مانند همه هتل های سرنا، مهمانسراهای سرناي گیلگیت و کویتة سنتهای فرهنگی و معماری محلی را در خود گنجانده اند. آنها برای تقویت اقتصاد محلی، به محیط اطراف خود و توسعه نیروی انسانی توجه دارند.

یک نجار محلی درسوات، صندلی هایی سنتی برای هتل سرنا می سازد.

تاسیس شده اند. همچنین يك هتل در شهر سنگی تاریخی زنگبار افتتاح شده است. خدمات توسعه گردشگری در احداث هتل هایی در افغانستان، موزامبیک و تاجیکستان نیز سرمایه گذاری کرده است.

از اوایل دهه ۱۹۸۰، خدمات توسعه گردشگری هتل هایی در کوهستان های شمال پاکستان احداث نموده و آنها را مدیریت می کند و نیز هتل هایی در اسلام آباد، فیصل آباد و کویتة ساخته است. هدف این هتل ها به نمایش گذاشتن و احیای صنایع دستی و سنت های معماری محلی است.

ملاحظات زیست محیطی

در هرکدام از فعالیت های گردشگری، هدف تقلیل تاثيرات زیست محیطی و دستیابی به حداکثر مزایای اجتماعی و اقتصادی است. برای مثال در تانزانیا قبل از استقرار ساختمان ها، چهار برنامه پژوهشی درباره اثرات زیست محیطی انجام پذیرفت. این ارزیابی ها باعث شد که هتل های زنجیره ای سرنا اقداماتی را برای اطمینان از بهره مندی بهینه آب اتخاذ کنند. در مهمانسرای سرنا در زنگبار دستگاه خاصی ضایعات را برای تولید انرژی هتل می سوزاند.

هتل های زنجیره ای سرنا برای حفظ منابع طبیعی محدوده هتل ها و مهمانسراهای خود تلاش می کنند. در شهر مارا، کنیا بعد از آتش سوزی ویرانگر جنگل ها، مهمانان در کاشتن ۲۰۰ هزار درخت کمک نمودند. در پارک های بازی آفریقای شرقی، از درآمد حاصله از ورودیه پارکها، با استخدام بیشتر جنگلبانان برای حفظ و نگهداری این پارک ها سرمایه گذاری مجدد می شود. این اقدامات به هتل های زنجیره ای سرنا در کسب جوایز متعدد زیست محیطی از جمله گواهینامه جهان سبز کمک نموده است.

مطابق با اصل بکار گیری و استفاده از منابع محلی، خدمات توسعه گردشگری برای برگزاری دوره های آموزشی محلی سرمایه گذاری کلانی را انجام داده است. علاوه بر این برای گسترش مالکیت محلی، شرکت سرمایه گذاری خدمات توسعه گردشگری با مسئولیت محدود سهام خود را در بازار بورس اوراق بهادار نایروبی به جریان انداخته است.

بنیاد آقاخان

بنیاد

آقاخان یک سازمان توسعه خصوصی، بین المللی، غیر مذهبی و غیرانتفاعی است که در سال ۱۹۶۷ توسط آقاخان در سوئیس تاسیس شد. این سازمان در جستجوی راه حل های پایدار برای حل مشکلات بلند مدت، فقر، قحطی، بیسوادی و بیماری است و بر احتیاجات جوامع روستایی در نواحی کوهستانی، ساحلی و سایر مناطق با منابع اندک تاکید خاصی دارد.

دفتر مرکزی که هماهنگ کننده فعالیت هاست در سوئیس واقع شده است و با تمام شعبات خود در حال مرافقه است. این دفتر، خط مشی بنیاد را تعیین می کند و کمک های کارشناسی را در اختیار پروژه های توسعه روستایی، بهداشت، آموزش و پرورش و تقویت جامعه مدنی قرار می دهد. بنیاد آقاخان بخاطر مدیریت مسئولانه کمک های بلا عوض به پروژه های موفق در چهارچوب استراتژی مشخص موضوعی تعریف شده و تمرکز جغرافیایی آن، اعتباری جهانی کسب کرده است.

بنیاد آقاخان شعبه هایی در افغانستان، بنگلادش، هند، کنیا، قرقیزستان، موزامبیک، پاکستان، سوریه، تاجیکستان، تانزانیا و اوگاندا دارد و از طریق شرکای اجرایی محلی در مناطقی خاص از جمله نواحی شمالی پاکستان، پامیر در تاجیکستان و ساحل آفریقای شرقی فعالیت می کند. به این موسسات کمک های مالی عرضه می شود و یا در بعضی موارد پروژه های آنان به طور مستقیم مدیریت می شوند. تعداد کمی از پروژه ها در کانادا، پرتغال و آمریکا وجود دارند. این بنیاد در حال حاضر بیش از ۱۰۰ پروژه را پشتیبانی می کند.

دفاتر کشورهای توسعه یافته

دفاتر وابسته در کانادا، پرتغال، انگلستان و ایالات متحده برای حفظ ارتباط با خیرین و سازمان های کمک کننده شامل بیش از ۶۰ موسسه

بنیاد آقاخان در کانادا، پرتغال، انگلستان و ایالات متحده، از طریق تشکیل یک برنامه پیاده روی دسته جمعی، سالانه دهها میلیون دلار را برای پروژه های آفریقا و آسیا جمع آوری می کند.

صفحه مقابل :

برنامه حمایت روستایی آقاخان حدود ۱/۲ میلیون نفر در ۳۴۵۰ روستا واقع در شمال پاکستان را تحت پوشش قرار می دهد. مدیریت منابع طبیعی و توسعه زیربنایی شامل برنامه های متعدد آن است.

ملی و بین المللی توسعه و هزاران شخصیت حقیقی و حقوقی خیر نقش مهمی را انجام می دهند. همچنین این مشارکت با خیرین و سایر تشکیلات مشابه، مبادلات فنی و عقلانی مربوط به مسایل رو به رشد توسعه را امکان پذیر می سازد.

رویکرد مشارکتی و مردمی بلند مدت

بنیاد آقاخان از يك رویکرد منسجم، مردمی و مشارکتی استفاده می کند که جامعه مدنی را تقویت نموده و به فرهنگ محلی احترام می گذارد. هدایت فعالیت های آن با باوری انجام می شود که خود یاری، اعتبار و عزت نفس به ارمغان می آورد و به نوبه خود می تواند انرژی خلاق انسانی را فعال سازد.

برای ایجاد الگوهای توسعه پایدار محلی و اطمینان از فواید ماندگار آن برای مردم، این بنیاد به تعهدات بلند مدت می پردازد. برای مثال برنامه های توسعه در شمال پاکستان به مدت بیش از بیست سال پشتیبانی شده اند. این الگوها که در زمینه های متنوعی آزمایش شده و انطباق یافته اند، به شیوه ای طراحی شده اند که همیشه انعطاف پذیر و کاربردی باقی مانند. بنیاد از طریق نشر، پژوهش و تبادل نظر در تعیین خط و مشی ها، دانش و تجربه خود را در اختیار کسانی قرار می دهد که جویای یافتن راه حل هایی برای مسایل مشابه باشند.

تعلیم و تربیت

بنیاد برای افزایش امکان دسترسی به مدرسه و ادامه تحصیل دانش آموزان و تکمیل دوره های تحصیلی تلاش می کند. این سازمان با توجه به دستاوردهای علمی و خدمات مردمی آموزش پیش دبستانی - که بر پایه فرهنگ و منابع محلی است - برای بهبود کیفیت آموزش فعالیت می کند. همچنین به عنوان یکی از راه های حفظ کیفیت مدارس، بنیاد آقاخان تلاش می کند تا والدین و جامعه در تدوین برنامه های آموزشی، مدیریت و تأمین بودجه مدارس مشارکت نمایند. بنیاد برای تقویت موسسات محلی و منطقه ای که

تشکیلات روستایی اساس الگوی توسعه بنیاد آقاخان هستند.

بنیاد آقاخان برای بهبود وضعیت بهداشت گروه های آسیب پذیر بخصوص ساکنان روستاهای دورافتاده، زنان باردار و کودکان زیر پنج سال، فعالیت می کند.

با همکاری و مشارکت عمومی، اولیای دانش آموزان، مهد کودک میبینی را در زنگبار ساختند.

در تربیت معلمان، توسعه برنامه های آموزشی و برنامه های مدیریتی نقش دارند تلاش می کند. یکی از دغدغه های اساسی امکان دسترسی یکسان دختران پسران به مدرسه است. در این جهت بنیاد با سائرسازمان های شبکه توسعه بویژه خدمات آموزشی و دانشگاه آقاخان همکاری نزدیک دارد.

بهداشت

هدف برنامه بهداشت، بهبود وضعیت بهداشت و سلامت جوامع روستایی دورافتاده، با توجه ویژه ای به زنان و کودکان است. برنامه های بهداشت، خدمات مردمی و مراقبت های اولیه بهداشتی را فراهم می کند؛ کیفیت، تداوم و تاثیر خدمات عرضه شده را بهبود می بخشد و به وسیله گسترش تنوع و رقابت - تمرکز زدایی تامین بودجه، مدیریت و عرضه مراقبت های بهداشتی - اصلاحات بخش بهداشت و توسعه تشکیلاتی را حمایت می کنند. بنیاد آقاخان از راهکارهای مقرون به صرفه و موثر در بهداشت مادر و کودک، تنظیم خانواده، کنترل بیماری های عفونی و تغذیه پشتیبانی کند.

توسعه روستایی

بنیاد آقاخان بیش از بیست سال برنامه های توسعه روستایی را که با برنامه های حمایت روستایی آقاخان در پاکستان و هند در اوایل دهه ۱۹۸۰ آغاز شده بود، راه اندازی و پشتیبانی کرده است. تجارب حاصل شده از این برنامه ها، در افغانستان، کنیا، قرقیزستان، سوریه، موزامبیک و تاجیکستان انطباق یافته و به کار رفته اند. علاوه بر این بنیاد از دیگر تشکیلات توسعه روستایی حمایت مالی به عمل می آورد.

برنامه های حمایت روستایی از طریق تشویق پس انداز و اعتبارات روستایی، توسعه سرمایه گذاری و مدیریت منابع طبیعی، توسعه زیربنایی تولید و افزایش بهره وری کشاورزی، با فقر مبارزه می کنند. مشارکت و تصمیم گیری مردمی به ارتباط این فعالیت ها با یکدیگر انجامیده است.

یکی از برنامه های بنیاد آقاخان در تاجیکستان با کمبود ید که معمول ترین علت کمبود رشد در کودکان می باشد، مبارزه می کند.

در پاکستان، اعضای يك شرکت تعاونی زنان درباره تخصیص سرمایه تعاونی در پروژه های توسعه تبادل نظر می کنند.

بنیاد آقاخان در پروژه های مردمی حفاظت و مدیریت منابع آب فعالیت می کند.

تقویت جامعه مدنی

توسعه جامعه مدنی با توجه به خواست و اراده مردم عادی به اداره نمودن خویش در قالب "موسسات غیر دولتی" شناخته می شود. بنا بر این اصل که کلید دستیابی به نتایج ماندگار، مشارکت جامعه در توسعه است، بنیاد آقاخان برای تقویت و پشتیبانی این فرایند تلاش می کند.

این بنیاد توسعه موسسات جامعه مدنی توانا، مسئول و موثری را تشویق می کند که به مفاهیمی مانند جامعه مدنی، مدیریت مطلوب و دموکراتیک نمودن فرایند توسعه وفادار باشند. همچنین بنیاد آقاخان با دولت ها درباره سیاست های تاثیر گذار بر جامعه مدنی همکاری می کند. علاوه بر این بنیاد آقاخان، از طریق مشارکت با موسسات بشر دوستانه بومی، سعی می کند کسانی را که از نظر مالی قادرند در فرایند توسعه شرکت کنند و آنهایی را که در مناطق فعالیت های بنیاد ساکن هستند، به همکاری دعوت نماید.

بنیاد مالک تعدادی ساختمان است که از آنها برای فعالیت های فرهنگی و اجتماعی استفاده می شود و همچنین صاحب تعدادی بیمارستان، صدها مدرسه و مراکز بهداشتی می باشد. بخشی از درآمدها نیز صرف نگهداری و توسعه آنها می گردد.

در گجرات هند، برنامه های بنیاد آقاخان به ساخت سیستم های زیست گاز، حفرچاه، و احیای زمین های بایر و احداث سیستم های آبیاری پرداخته است که در نتیجه آن درآمدها افزایش و مهاجرت به شهرها کاهش یافته است.

بهداشتیاران در گجرات، نمایشی از ارتباط بین بهداشت، آب و سلامتی اجرا می کنند.

خدمات آموزشی آقاخان

مدرسه دخترانه آقاخان در کریم آباد پاکستان، با هدف ازبین بردن موانع تحصیلی دختران فعالیت می کند.

از چپ به راست :

خدمات آموزشی آقاخان بیش از ۳۰۰ مدرسه، از مهد کودک تا دبیرستان را اداره می کند و برای ایجاد محیط های یاد گیری بهتر، پیش دبستانی، افزایش دسترسی، ادامه تحصیل و افزایش دستاورد های تحصیلی فعالیت می کند.

خدمات

آموزشی آقاخان، مدارس و سایر خدمات آموزشی را در بیش از ۳۰۰ مرکز آموزشی در جهان در حال توسعه اداره می نماید که از مهد کودک تا مدارس دبیرستانی را شامل می شود. سر سلطان محمد شاه بنیان این سیستم را در نیمه اول قرن بیستم پایه ریزی کرد. در آن زمان، بیش از ۱۰۰ مدرسه در آفریقای شرقی و آسیای جنوبی، بیشتر برای جماعت اسماعیلی، تاسیس شد و در سال های ۱۹۵۰ با رهبری آقاخان کنونی پذیرش دانش آموزان گسترش و برنامه های آموزشی تنوع یافت.

افزایش دسترسی به تعلیم و تربیت

امروزه، هدف برنامه های خدمات آموزشی آقاخان رفع موانع بیشماری است که در مسیر دسترسی به تحصیل و دستاوردهای آن وجود دارد. خدمات آموزشی آقاخان با ایجاد مدارس جدید امکان دسترسی دانش آموزان بیشتری را به تحصیل فراهم آورده است. این شرکت ضمن همکاری نزدیک با خدمات برنامه ریزی و خانه سازی آقاخان و بنیاد آقاخان از احداث مدارس مردمی حمایت می کند. در شمال پاکستان خدمات آموزشی آقاخان میزان تسهیلات موجود برای دختران رادر مقاطع مختلف افزایش داده است. خدمات آموزشی آقاخان همچنین به

ساخت مدارس جدید در بنگلادش، هند، کنیا، قرقیزستان، ماداگاسکار و موزامبیک پرداخته است. این مدارس در بنگلادش، هند، کنیا، قرقیزستان، تاجیکستان، تانزانیای، پاکستان و اوگاندا توسط شرکت های خدمات ملی نظارت و مدیریت می شوند. فعالیت های مشابه ای در کشورهای افغانستان، ماداگاسکار، موزامبیک و سوریه نیز آغاز گردیده است.

از اوایل دهه ۱۹۸۰، در سیستم خدمات آموزشی آقاخان برای بهبود و توسعه کیفیت آموزش برنامه هایی پایه ریزی شده است. از سال ۱۹۸۳ نیز دوره ویژه "تربیت معلمان در مدارس" در مناطق شمال پاکستان شروع شده و همزمان طرح آزمایشی توسعه مدارس در ایالت سند آغاز گردیده است جایی که خدمات آموزشی آقاخان روش های آموزشی "کودک محور" را معرفی نموده سپس این روش را در کشورهای هند، بنگلادش، کنیا، اوگاندا و تانزانیای بکار برده است. در کنیا پیشگام استفاده از کامپیوتر در کلاس درس بود در حالیکه بسیاری از طرح های شبکه در زمینه آموزش پیش دبستانی در هند آغاز شد.

تعدادی از ابتکارات موفقیت آمیز موسسات آموزشی آقاخان توسط مدارس دولتی نیز به اجرا گذارده شده است که بدین طریق روند کلی آموزش بهبود یافته است. نتیجه ارتباط بنیاد آقا خان با شرکت های خدمات ملی و کسب تجربیات در زمینه ارتقای سطح علمی معلمان و توسعه مدارس تاثیر بسزایی در کل شبکه دارد. انستیتوی توسعه آموزشی وابسته به دانشگاه آقاخان، یک پایگاه موسساتی فراهم می کند که در آن اینگونه ابتکارات آموزشی پایدار می ماند. خدمات آموزشی آقاخان برای بهبود مهارت های آموزشی در موسسات آموزش عالی منتخب تاجیکستان و قرقیزستان، امکانات مالی لازم را فراهم آورده است.

مراکز استعداد های درخشان

علاوه بر این، مراکز آموزش استعداد های درخشان در کشورهای بنگلادش، هند، کنیا، قرقیزستان، ماداگاسکار، تاجیکستان، تانزانیای و اوگاندا در نظر گرفته شده اند. این موسسات آموزشی خصوصی و غیر مذهبی از سطح پیش دبستانی تا متوسطه، بر اساس شایستگی و بدون هیچگونه چشمداشتی به پذیرش دانش آموزان می پردازند. آنها برنامه های تحصیلی ملی و بین المللی را ارایه می دهند.

مدارس آقاخان در اوگاندا در اوایل دهه ۱۹۳۰ تأسیس شدند. مؤسسات وابسته به خدمات آموزشی آقاخان یادگیری فعال را تشویق می کنند و از مواد آموزشی مناسب به عنوان بخشی از روش های تدریس مبتکرانه خود که اکنون در مدارس دولتی نیز اجرا می شوند، استفاده می کنند.

خدمات بهداشتی آقاخان

اساس تلاشهای بهداشتی-درمانی جماعت اسماعیلی در طول ۲۵ سال نخست قرن بیستم، خدمات بهداشتی آقاخان به یکی از جامع ترین سیستم های بهداشتی-درمانی غیر انتفاعی در کشورهای در حال توسعه تبدیل شده است.

خدمات بهداشتی آقاخان ۳۲۵ درمانگاه و مرکز بهداشتی را اداره می کند که شامل پانزده مرکز مراقبت های اولیه، مراکز تشخیصی، مراکز بهداشت روستایی و بهداشت مادران، شش بیمارستان عمومی و سه بیمارستان زنان می باشد. این برنامه، خدمات اولیه بهداشتی-درمانی را برای جمعیتی بالغ بر یک میلیون نفر فراهم می سازد و سالانه بیش از یک میلیون بیمار به این موسسات بهداشتی مراجعه می کنند.

سیستم های درمانی موثر

در کشورهای هند، پاکستان، تاجیکستان، کنیا، تانزانیا و اوگاندا تسهیلات بهداشتی-درمانی در قالب شرکت های خدمات ملی سازماندهی شده اند که توسط استراتژی ها و خط و مشی های شبکه در سطح بین المللی برای انجام خدمات درمانگاهی، مراقبت های اولیه پزشکی، آموزش پرستار، و مدیریت نیروی انسانی به هم مرتبط می شوند.

شرکت های خدمات ملی، برای ایجاد و بهبود سیستم های بهداشت عمومی موثر، به طور فزاینده ای با خدمات بهداشتی-درمانی دولتی و دیگر موسسات مربوطه همکاری می نمایند. برای مثال، خدمات بهداشتی آقاخان در پاکستان به برنامه ای که از سوی بانک جهانی حمایت می شود تا ظرفیت خدمات بهداشتی-درمانی دولتی را برای پشتیبانی از برنامه های بهداشتی مردمی افزایش دهد، کمک فنی می کند. در تاجیکستان، خدمات بهداشتی آقاخان با بیمارستان های دولتی ولایت خود مختار کوهستان بدخشان همکاری می کند تا خدمات پزشکی و پرستاری را بروز کرده و بهبود بخشد. بسیاری از این فعالیت ها مستلزم همکاری نزدیک با سازمان های بنیاد و دانشگاه آقاخان می باشد.

در شمال پاکستان، بهداشتیاران ضمن ملاقات با افراد، آموزش هایی گروهی درباره موضوعاتی نظیر بهداشت تغذیه و نظافت را ارائه می کنند. در پس زمینه تصویر، یک مدرسه خودیار خدمات آموزشی آقاخان قرار دارد که توسط روستاییان و به کمک خدمات آموزشی، بنیاد آقاخان، و برنامه حمایت روستایی ساخته شده است.

اولویت های بهداشتی-درمانی

برنامه مراقبت های اولیه بهداشتی برای خدمت به گروه های آسیب پذیر، به ویژه جوامع روستایی دور افتاده و خانواده های کم بضاعت شهری طراحی شده است. ترویج بهداشت و پیشگیری، هدف اصلی تمام برنامه است اگر چه بهداشت تولید مثل، واکسیناسیون و کنترل همه جانبه امراض اطفال از اولویت های عمده می باشند، بهداشت بزرگسالان (بیماری های قلبی-عروقی، دیابت، سرطان و بهداشت روان) بخشی از برنامه در هر منطقه تحت پوشش خدمات بهداشتی می باشد. تجارب مراقبت های اولیه بهداشتی شبکه توسعه آقاخان- که با بنیاد و دانشگاه آقاخان همکاری تنگاتنگی دارد- ثابت نموده که مراقبت های اولیه پزشکی مقرون به صرفه و در وضعیت سلامتی اثر بخش می باشند.

با فقدان ارابه دهندگان خدمات با کیفیت، خدمات بهداشتی آقاخان با فراهم نمودن خدمات درمانی در موسساتی از قبیل درمانگاه ها، مراکز بهداشتی، بیمارستان های زنان و بیمارستان های عمومی، کار خود را کامل می سازد. خدمات بهداشتی آقاخان توجه خود را به خدمات باکیفیتی معطوف می سازد که مورد نیاز و خواست مردم است و به طور

از چپ به راست

در گجرات، بهداشتیاران چگونگی بریدن بند ناف را آموزش می دهند.

کودکی در بیمارستان آقاخان در دارالسلام تانزانیا، از طریق خوراکی، مایع-درمانی می شود.

قابل توجهی استاندارد های محلی را افزایش می دهد. گام هایی که برای بهبود کیفیت خدمات برداشته می شود شامل مدیریت کلینیکی، حسابرسی موسساتی، آموزش ضمن خدمت تخصصی به پزشکان، پرستاران و بهداشتیاران است.

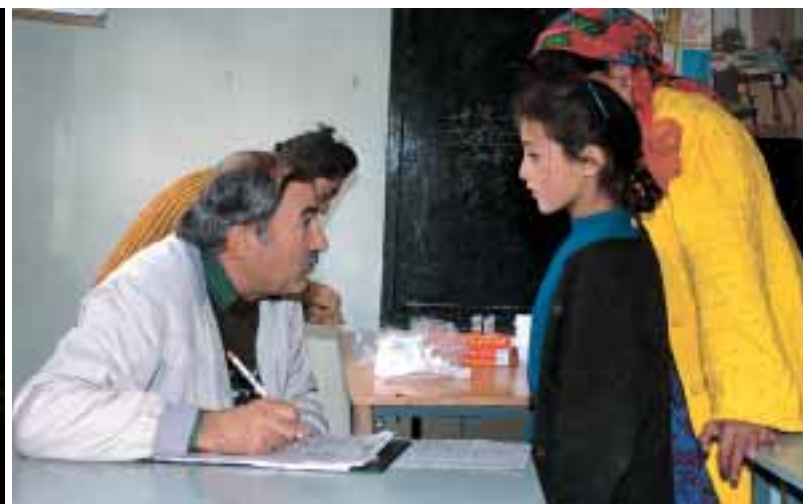
مشارکت کارکنان افتخاری

بسیاری از برنامه های خدمات بهداشتی آقاخان در ابتدا با توان، از خود گذشتگی و مهارت های کارکنان افتخاری به وجود آمده است. امروزه، برای عملکرد خدمات بهداشتی آقاخان، هم کارکنان افتخاری و هم کارکنان حرفه ای ضروری و مهم هستند. مدیریت شرکت های خدمات ملی و سازمان های مستقل، متکی به کارکنانی افتخاری است که در هیت رئیسه ها خدمت می کنند و مسئول گسترش خط و مشی و هدایت کلی سازمان ها و موسسات می باشند. در بسیاری از جاها، عملیات اجرایی روزمره، توسط نیروهای افتخاری (به جای افراد استخدامی) اداره می شود. نیروهای افتخاری در اجرای برنامه ها نیز شرکت می کنند مثل پزشکان و متخصصانی که از آمریکای شمالی و اروپا طی چند سال در آموزش همکاران تاجیک خود شرکت نمودند.

از چپ به راست

یک تیم پزشکی از طرف خدمات بهداشتی آقاخان ضمن گفتگو با مردم به نظرسنجی در باره مسایل بهداشتی پس از دوران شوروی سابق می پردازند.

پرستاری از یک مادر و نوزادش در یک روستای دور افتاده در شمال پاکستان بازدید می کند.

خدمات برنامه ریزی و ساختمانی آقاخان

خدمات برنامه ریزی و ساختمانی، در جهت بهبود محیط سازه‌ها، خصوصاً طراحی و ساخت مسکن، طراحی روستا، مدیریت حوادث طبیعی، بهداشت محیط، تامین آب و سایر عواملی که در شرایط زندگی در هندوستان و پاکستان تاثیر می‌گذارند، فعالیت می‌کند. خدمات برنامه ریزی، قصد دارد برنامه‌های مشابه‌ای را در کشورهای افغانستان و تاجیکستان ایجاد کند و به صورت شرکت‌های خدمات ملی عمل نماید. خدمات برنامه ریزی و ساختمانی آقاخان مهارت‌های فنی و تشخیص مواد، آموزش و خدمات مدیریت ساختمانی را در مناطق شهری و روستایی ارائه می‌دهد.

پروژه‌ها توسط کمیته‌های ارزیابی مسکن که شامل معماران، مهندسان ساختمان و دیگر کارشناسان افتخاری می‌باشد، انتخاب می‌شوند. بینش اصلی بر این باور آقاخان استوار است که "یک خانه مناسب از نظر فیزیکی، عاطفی و بصری، بر تمام تلاش‌های بشر تاثیر می‌گذارد" اگر چه تأثیرات چنین خانه‌ای را نمی‌توان اندازه‌گیری نمود، اما "یک خانه مناسب می‌تواند پلی باشد بر فراز شکاف عمیق میان فقر و آینده‌ای بهتر."

در کریم آباد پاکستان، خدمات برنامه ریزی و ساختمانی آقاخان در زمینه طراحی، ساخت و تامین بودجه شرکت‌های تعاونی مسکن، مشاوره فنی ارائه می‌دهد.

دبیرستان دخترانه کریم آباد که توسط خدمات آموزشی آقاخان در دره هونزا اداره می‌شود، بوسیله بناهای محلی و با نظارت خدمات آموزشی آقاخان ساخته شده است.

برنامه های آب و فاضلاب روستایی

اولویت های کنونی خدمات برنامه ریزی و ساختمانی، شامل طراحی و اجرای برنامه های آب و فاضلاب روستایی می شود که نمونه ای از بهترین خدماتی است که به آسیای جنوبی جهت حفظ ساختارها در مقابل حوادث طبیعی بالقوه (رانش زمین، سیل و زلزله) ارایه شده است. خدمات برنامه ریزی و ساختمانی بطور جدی تلاش می کند تا این ملاحظات در اقدامات برنامه ریزی روستایی در نظر گرفته شوند. مشارکت مردمی به افزایش ظرفیت های محلی در امر مدیریت و خانه سازی کمک می کند. همچنین امکان تداوم و نگهداری تمام پروژه ها از نظر مالی به دقت ارزیابی می شوند.

این خدمات در هندوستان و پاکستان از طریق شرکت های غیر انتفاعی خدمات ملی عملیاتی می شوند. خدمات برنامه ریزی و ساختمانی آقاخان از سال ۱۹۷۰ در هندوستان فعال بوده است. نظیر این خدمات از سال ۱۹۸۰ به طور رسمی در پاکستان آغاز به کار نموده هر چند که جماعت اسماعیلی در این دو کشور، در ترویج تعاونی مسکن و خانه سازی در طول قرن بیستم فعال بوده اند. شرکت های خدمات ملی با سایر موسسات شبکه توسعه آقاخان، سازمانهای دولتی و دیگر تشکیلات همکاری می کنند.

فعالیت های عمده این برنامه در پاکستان شامل احداث مدارس، مراکز پزشکی، خوابگاه دانش آموزی، مسکن برای آوارگان و اقشار کم درآمد و تامین آب و تسهیلات بهداشتی، مدیریت پروژه های بازسازی مناطق تاریخی و توصیه برای تعمیر و نگهداری مجتمع های بزرگ مسکونی است. توسعه فناوری مناسب برای مقاوم سازی در برابر زلزله، استفاده از انرژی خورشیدی، تهویه و نور رسانی طبیعی نیز مورد تاکید قرار می گیرد.

در هندوستان خدمات برنامه ریزی و ساختمانی آقاخان برای ایجاد واحدهای بهداشتی، توسعه و بهبود منابع تامین آب روستایی، احداث سیستم های ذخیره آب و کنترل کیفیت آب به مردم کمک می کند. این برنامه در مناطق شهری برای طراحی، احداث و تامین بودجه تعاونی های مسکن مشاوره فنی ارایه می دهد.

خدمات برنامه ریزی و ساختمانی آقاخان برای بهبود منابع آب تازه با ایجاد مکانیزم های مدیریت آب روستایی و سیستم های ذخیره آب، فعالیت می کند.

اولویت های خدمات برنامه ریزی و ساختمانی شامل طراحی و اجرای برنامه های آب و فاضلاب روستایی می شود.

دانشگاه آقاخان

صفحه روبه رو و بالا: دانشگاه آقاخان از طریق پژوهش های منطبق با مسایل ارتقای خدمات اجتماعی حیاتی و از طریق همکاری با دولت در باره سیاست گذاری تاثیرات مستقیمی بر حوزه های بهداشت و تعلیم و تربیت در پاکستان داشته است.

دانشگاه آقاخان، در سال ۱۹۸۳ به عنوان اولین دانشگاه بین المللی و خصوصی پاکستان رسمیت یافت. هدف این دانشگاه ارتقای رفاه انسان ها با اشاعه علم، آموزش، پژوهش و توسعه خدمات علوم بهداشتی، تعلیم و تربیت و دیگر رشته هاست. دانشگاه آقاخان مؤسسه ای غیر مذهبی است که پذیرش در برنامه های آن فقط بر اساس شایستگی و بدون هیچگونه چشمداشتی انجام می شود.

این دانشگاه تأکید ویژه ای بر پیشرفت و توسعه زنان دارد و از طریق استانداردهای بالای علمی و طی برنامه هایی متناسب با نیازهای جوامع در حال توسعه - به عنوان مصاحب دولت در سیاستگذاری امور بهداشتی، تعلیم و تربیت، خدمات اجتماعی حیاتی - تأثیراتی اساسی در سراسر پاکستان به جای گذارده است. اکنون دانشگاه آقاخان، با آغاز برنامه های دانشگاهی در آفریقای شرقی، انگلستان، سوریه و افغانستان، به عنوان مؤسسه ای بین المللی در هفت منطقه و در پنج کشور استقرار یافته است.

شعبه علوم بهداشتی دانشگاه آقاخان که شامل دانشکده پزشکی و مدرسه عالی پرستاری است در ساختمان مرکزی دانشگاه قرار دارد. انستیتوی توسعه آموزشی این دانشگاه در محل دیگری از کراچی و انستیتوی مطالعات تمدن های اسلامی در لندن واقع شده است. باتاسیس انستیتوی توسعه آموزشی، انستیتوی مطالعات تمدن های اسلامی و شعبه علوم انسانی (که در دست اقدام است) دانشگاه آقاخان به دانشگاهی جامع تبدیل می شود.

مدرسه عالی پرستاری

مدرسه عالی پرستاری که از سال ۱۹۸۰ فعالیت های خود را شروع کرده است پرستاران را در زمینه ارابه و آموزش مراقبت های نمونه پرستاری، سرپرستاری، مدیریت و پژوهش، آموزش می دهد. این مدرسه دارای برنامه هایی در سطح دیپلم بهیاری، لیسانس و فوق

لیسانس پرستاری می باشد. مدرسه عالی پرستاری، در سال ۲۰۰۱ برنامه مطالعات پیشرفته پرستاری خود را در کنیا، اوگاندا و تانزانیا آغاز کرد. در این برنامه که بر اساس تقاضای مدیران پرستاری و دولت های مربوطه انجام پذیرفت آموزش ضمن خدمت تا مقطع کارشناسی به شاغلین پرستار ارائه می شود تا به آنها اجازه دهد در محل کارشان باقی مانده و همزمان پیشرفت حرفه ای خود را ادامه دهند. مدرسه عالی پرستاری برای خدمات و آموزش پرستاری در افغانستان، سوریه و تاجیکستان تلاش می کند.

دانشکده پزشکی

این دانشکده در سال ۱۹۸۳ تأسیس شد و طی برنامه ای پنج ساله به دانشجویان مدرک پزشکی و جراحی عمومی اعطا می کند. هدف برنامه های آموزشی این دانشکده، توسعه صلاحیت کلینیکی، ارتقای بهداشت و پیشگیری از بیماری ها در موسسات مردمی و بیمارستان هاست. برنامه های رزیدنسی توسط انجمن پزشکان و جراحان پاکستان به رسمیت شناخته شده است و برخی نیز از سوی دانشکده سلطنتی در اسکاتلند و انگلیس مورد تأیید می باشد.

از سال ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۳ مدرسه پرستاری به بیش از ۱۷۰۰ پرستار، آموزش داده و در اعتلای اعتبار پرستاری در سطح ملی و بین المللی نقشی بنیادی داشته است.

بیمارستان دانشگاه آقاخان از معدود بیمارستان های آموزشی در جهان است که گواهینامه کیفیت مدیریت سیستم ایزو ۹۰۰۲ را دریافت کرده است.

برنامه کارشناسی ارشد در رشته های اپیدمیولوژی، زیست آماری و سیاستگذاری و مدیریت بهداشتی و همچنین دوره دکترای فلسفه در علوم بهداشتی (که اولین برنامه در پاکستان است) ارائه می شود. در سال ۲۰۰۳ دانشگاه آقاخان دوره های کارشناسی ارشد را در تانزانیا و کنیا نیز آغاز کرده است. پژوهش های شعبه علوم بهداشتی به مسایل مردمان جهان در حال توسعه از جمله امراض واگیردار، سوء تغذیه، بهداشت تولید مثل، آموزش و مراقبت های پرستاری توجه ویژه می کند.

بیمارستان دانشگاه آقاخان

بیمارستان دانشگاه آقاخان در سال ۱۹۸۵ به عنوان مرکز اصلی آموزش علوم درمانی، تاسیس شد. این دانشکده علوم درمانی متعهد به ارائه بهترین امکانات، در زمینه تشخیص بیماری و مدیریت مراقبت های گروهی بیمار، در منطقه است. این خدمات با نسبت بالای پزشک به بیمار و پرستار به بیمار و بالاترین خدمات حمایتی ارائه می شود. طیف گسترده ای از مراقبت های ثانویه و ثالثه در این بیمارستان ۵۰۰ تختخوابی، برای تمامی بیماران نیازمند موجود است. کسانی که قادر به

۴۴ درصد از هیئت علمی دانشگاه آقاخان راپانوان تشکیل می دهند و بسیاری از آنان در رده های بالا قرار گرفته اند. ۵۰ درصد از دانشجویان دانشگاه پزشکی نیز زن می باشند.

پژوهش ها بر روی امراض عفونی، سیستم های توزیع خدمات بهداشتی، اپیدمیولوژی و سایر مسایل بهداشتی در کشورهای در حال توسعه متمرکز شده است.

پرداخت هزینه های درمانی نیستند، مساعدت های سخاوتمندانه ای را از طریق یارانه های گوناگون و برنامه رفاه بیماران بیمارستان دریافت می کنند. در سال ۲۰۰۰ بیمارستان دانشگاه آقاخان، اولین بیمارستان در پاکستان بود که موفق به اخذ گواهینامه ایزو ۹۰۰۲ شد. اکنون برنامه تضمین کیفیت بیمارستان دانشگاه آقاخان، به عنوان الگویی برای سایر موسسات شبکه درمانی آقاخان در نظر گرفته می شود.

انستیتوی توسعه آموزشی

این انستیتو، در سال ۱۹۹۳، برای بهبود معیارهای آموزشی در مدارس ابتدایی و متوسطه با برنامه "تربیت معلمان در مدارس" تاسیس شد. این موسسه دارای یک برنامه فشرده دو ساله کارشناسی ارشد است و دوره های آموزشی ویژه ای برای روش تدریس و مدیریت آموزشی ارائه می دهد.

این برنامه، که مبتنی بر یک الگوی تجربی است بر مسئولیت پذیری و هدفمندی حرفه معلمان شاغل در مدارس دولتی و خصوصی در پاکستان و سایر مناطق شبه قاره هند، آسیای میانه، خاورمیانه و آفریقای شرقی تاکید دارد. این موسسه، آموزش هایی را در زمینه هدایت و رهبری مدرسه، بخصوص برای مدیران مدارس فراهم می آورد. همچنین به امر پژوهش، مطالعات و گفتمان های خط و مشی آموزشی اقدام نموده است. علاوه بر دانشکده مستقر در کراچی، این انستیتو "مراکز توسعه حرفه ای" را در کراچی، گیلگیت و چیترا، واقع در پاکستان، اداره می کند. همچنین مراکز توسعه حرفه ای برای سایر بخش های پاکستان، آفریقای شرقی و آسیای مرکزی برنامه ریزی شده اند.

انستیتوی مطالعات تمدن های اسلامی

انستیتوی مطالعات تمدن های اسلامی در سال ۲۰۰۲ آغاز به کار کرد و به عنوان واحد علمی- پژوهشی دانشگاه آقاخان قصد دارد تا برای پیشبرد مطالعات تمدن های مسلمانان تلاش نماید. این موسسه کوشش

دانشجویان برای انجام خدمات واکسیناسیون ویافتن راهکارهای ارزان قیمت تهیه آب آشامیدنی سالم کمک می کنند.

هر دانشجوی پزشکی و پرستاری بایستی قسمتی از وقت خود را به خدمت به جوامع محروم در مناطق محروم کراچی مثل کچی آباد، اختصاص بدهد.

مراکز توسعه حرفه ای دانشگاه آقاخان قصد دارد تا تاثیرات فزاینده ای را از طریق برنامه های تربیت معلم، توسعه و مدیریت مدارس بوجود آورد. علاوه بر پاکستان، مراکز توسعه حرفه ای در آفریقای شرقی و آسیای میانه راه اندازی شده اند.

می کند تا پژوهش و آموزش درباره میراث جوامع مسلمان را با تمام تنوع تاریخی، تفکر معنوی و اخلاقی، ساختارهای حکومتی، زندگی اجتماعی و نمادهای هنرمندانه و خلاق آنان در همه اشکال تقویت نماید. این موسسه به دنبال خلق زمینه های مساعدی برای تعامل بین دانشگاهیان، علمای سنتی و سایر متخصصان است. موسسه مطالعات تمدن های اسلامی سعی دارد تا برای درک و شناخت جوامع مسلمان و گرایش های جدید بین این جوامع و جوامع غیر مسلمانان سهم بسزایی داشته باشد.

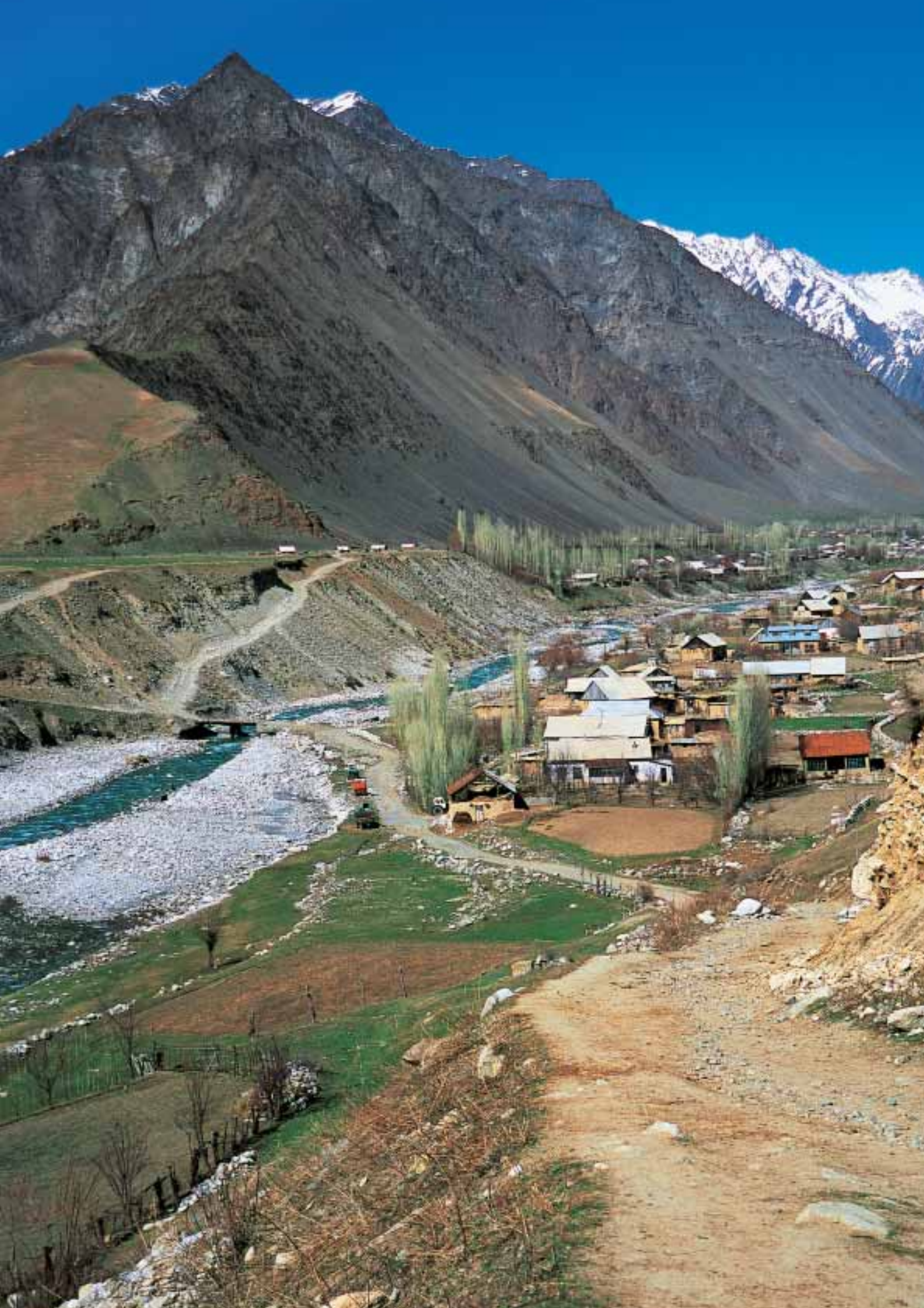
شرکای بین المللی

دانشگاه آقاخان برای حفظ کیفیت برنامه های خود، با چند موسسه بین المللی معتبر در زمینه مواد درسی، برنامه های آموزشی و پژوهشی و توسعه هیات علمی پیوند هایی را ایجاد کرده است. برای مثال، دانشگاه های هاروارد، مک گیل و مک مستردر تدوین برنامه های درسی دانشگاه آقاخان نقش بسزایی داشتند. این دانشگاه با دانشگاه های اکسفورد و تورنتو و موسسه کارولینسکا همکاری می نماید. دانشگاه آقاخان با دولت پاکستان و سازمان های بین المللی گوناگونی در زمینه توسعه و ارتباطات برون سازمانی همکاری نزدیک دارد.

گسترش

در پی مسئولیت های بین المللی این دانشگاه که در اساسنامه اش تبیین شده - حضور دایمی در بعضی مناطق مثل آفریقای شرقی و تمرکز بر ایجاد ظرفیت های متوسط در سایر مناطق - دانشگاه آقاخان، در حال حاضر، در راه تبدیل شدن به یک دانشگاه حقیقتاً بین المللی گام می نهد. در حال حاضر، دانشگاه آقاخان برای افتتاح دانشکده علوم انسانی در حومه شهر کراچی، راه اندازی برنامه توسعه انسانی و تاسیس هیات ممتحنه دانشگاه برنامه ریزی می کند.

دانشگاه آسیای میانه

در سال ۲۰۰۰، والا حضرت آقاخان توافق نامه ای برای تاسیس دانشگاه آسیای میانه با روسای جمهوری تاجیکستان، قرقیزستان و قزاقستان امضا کرد.

آسیای میانه توسط روسای جمهور سه کشور قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان و شخص آقاخان برای ترویج توسعه ی اجتماعی و اقتصادی در نواحی کوهستانی و محروم آسیای میانه، بنیان گذاری شد. دانشگاه آسیای میانه اولین موسسه بین المللی آموزش عالی در جهان است.

دانشگاه

دانشگاه آسیای میانه، موسسه ای غیر مذهبی و خصوصی است که دارای هیات رئیسه مستقل می باشد. این دانشگاه در جذب زنان و مردانی که در پیشبرد کیفیت زندگی مردم کوهستان متعهد باشند فعال است.

ساخت شعبه های دانشگاه

دانشگاه آسیای میانه، بناهای شعبات خود را در تکی قزاقستان، نارین قرقیزستان و خاروغ تاجیکستان احداث می کند. این ساختمان ها شامل کلاس و خوابگاه برای دانشجویان دوره کارشناسی و موسسات مختلف ویژه دوره های کارشناسی ارشد می باشند. شعبات دانشگاه پس از تکمیل بناهای مورد نیاز در سالهای آتی، افتتاح خواهند شد.

آموزش های کوتاه مدت

بخش آموزش های کوتاه مدت در حال حاضر در هر سه منطقه فعالیت می کند. آموزش ضمن خدمت در بسیاری از زمینه ها به متخصصان نیز ارائه می شود. همچنین دوره های دیگری برای بهبود تولیدات کشاورزی و ایجاد مشاغل جدید برنامه ریزی شده است. همانند دانشگاه، این بخش تنها به مناطق اطراف خود محدود نمی شود بلکه به تمام مناطق کوهستانی کشور خدمات ارائه می دهد. بدین جهت، دانشگاه آسیای میانه از پیشرفته ترین وسایل ارتباطی و فناوری روز استفاده کرده و آموزش از راه دور را جزو برنامه های خود ساخته است.

رشته های تحصیلی

دانشگاه از شش موسسه تخصصی تشکیل می شود: توسعه منابع و حفظ محیط زیست؛ تعلیم و تربیت؛ صنعت تفریح و گردشگری؛ مدیریت دولتی؛ توسعه روستایی؛ و توسعه اقتصادی و بازرگانی. ضمناً کسب يك مدرک دانشگاهی در دو رشته مختلط نیز امکان پذیر است. پژوهش ها در تمامی سطوح برای یافتن راه حل مشکلات عملی توسعه در مناطق کوهستانی انجام می شود. فارغ التحصیلان برنامه دو ساله، مدرک فوق لیسانس دریافت می کنند. اگرچه برنامه دوره لیسانس گرایش به توسعه ی کوهستانی دارد، اما تاکید برنامه در زمینه های علوم و ادبیات می باشد.

آموزش تمام برنامه های درسی دانشگاه به زبان انگلیسی خواهد بود. دانشجویانی که به آموزش زبان احتیاج دارند، قبل از ورود به موسسه تخصصی دانشگاه آن را فرا می گیرند. آموزش دوره ها و برنامه ها در بخش آموزش های کوتاه مدت به قابل فهم ترین زبان یا لهجه محلی ارایه می شود. تدریس در دانشگاه آسیای میانه دانشجو محور است و از اطلاعات و فناوری کامپیوتر بیشترین استفاده می شود.

پذیرش در دانشگاه آسیای میانه بطور جدی بر اساس شایستگی است و برای دانشجویان همه کشورهای آسیای میانه آزاد خواهد بود. و آن دسته از دانشجویانی که پذیرفته می شوند و نیازمند کمک های مالی (کلی و یا جزئی) هستند، این کمک را به صورت وام، کمک هزینه های تحصیلی یا تلفیقی از هر دو دریافت می کنند.

دانشگاه آسیای میانه استادان خود را از میان مردان و زنان محلی که تحصیلات شان از استانداردهای بین المللی برخوردار باشد انتخاب می کند. این دانشگاه با دانشگاه های آسیا، آمریکای شمالی و اروپا که دارای تخصص های مربوط هستند ارتباط برقرار می کند. دانشگاه آفاخان دارای امکانات ویژه ای می باشد. دانشگاه آسیای میانه همچنین از تجارب سایر شعبه های شبکه توسعه آفاخان در این منطقه استفاده می کند. این برنامه ها نشان داده اند که مردم کوهستان با

برنامه آموزش های کوتاه مدت دانشگاه آسیای میانه (که در يك ساختمان موقتی در سال ۲۰۰۱ شروع به کار کرد) سرانجام بیش از ۶ هزار دانشجو را طی سال در دوره های عملی شامل؛ دامداری، کشاورزی، مدیریت بازرگانی خرد و آموزش کامپیوتر دربر خواهد گرفت.

آموزش، اصلاحات کشاورزی، فعالیت های بازرگانی، بهره برداری عاقلانه از منابع و ایجاد فرآیند های مشارکتی برای تصمیم گیری در سطح محلی، می توانند زندگی خود را بهبود بخشند. همچنین، دانشگاه آسیای میانه بر این اصل تاسیس شده است که تلاش مستمر مردم آگاه و متعهد می تواند بر چالش های اجتماعی و اقتصادی چیره شود.

دانشگاه آسیای میانه به جمعیتی بیش از ۳۰ میلیون نفر در مناطق کوهستانی آسیای میانه خدمت می کند. بنای این دانشگاه در تاجیکستان بر کوهپایه ای مشرف به شهر خاروغ واقع شده است. بنای دیگر شعبات دانشگاه در نارین قرقیزستان و تکی قزاقستان خواهد بود.

بودجه دانشگاه آسیای میانه توسط افراد خیر، موسسات خصوصی، شرکت های بین المللی، سازمان های بین المللی توسعه و دولت های ملی در جهان توسعه یافته، تامین می شود. دولت های موسس زمین مورد نیاز شعبات دانشگاه را اهدا می کنند و امتیازات مالی خاصی را در نظر گرفته و از دانشگاه به اشکال گوناگون حمایت می کنند. هنگام امضا قرارداد دانشگاه، آقاخان سرمایه وقفی آن را با هدیه ۱۵ میلیون دلاری شروع نمود.

موسسه فرهنگی آقا خان

در کابل، بازسازی آرامگاه تیمور شاه و باغ بابر (قدیمی ترین باغ از دوره مغول به نام باغ بهشت) قسمتی از تعهدات شبکه توسعه آقاخان برای باز سازی و توسعه بلند مدت افغانستان است.

صفحه روبرو:

قلعه بالتیت در هونزای پاکستان توسط برنامه حمایت از شهرهای تاریخی موسسه فرهنگی آقاخان، مرمت و باز سازی گردید. باز سازی و بهینه سازی اماکن تاریخی و بهبود زندگی ساکنان اطراف آنها بخشی از تدابیر کلی این برنامه است.

فرهنگی آقا خان برنامه هایی را اجرا می کند که هدف **موسسه** آن ها احیای میراث جوامع در جهان اسلام باشد و در توسعه اقتصادی و اجتماعی آنها نقش داشته باشد. برنامه های این موسسه شامل جایزه معماری آقا خان می شود که نمونه های عالی معماری را که ابعاد گسترده و متنوعی را در خود جای داده باشند شناسایی می کند؛ طراحی معاصر، مسکن اجتماعی، توسعه و بهبود جامعه، حفاظت بافت، استفاده مجدد، همچنین توجه به مسایل محیطی و چشم انداز نیز در این پروژه ها لحاظ می شود. برنامه حمایت از شهر های تاریخی فعالیت های معینی را در ارتباط با احیای اماکن تاریخی در جهان اسلام از لحاظ فیزیکی، اجتماعی، و اقتصادی انجام می دهد. این برنامه در پی آن است که نشان دهد مسایل فرهنگی و برنامه های اجتماعی - اقتصادی می توانند به طور متقابل یکدیگر را تقویت کنند.

برنامه آموزش و فرهنگ شامل برنامه معماری اسلامی آقا خان در دانشگاه هاروارد و موسسه فناوری ماساچوست، منبع آنلاین آرچ نت، برنامه موسیقی آقا خان در آسیای میانه و پروژه علوم انسانی آقاخان در آسیای میانه می شود. جدید ترین برنامه در دست اقدام این موسسه فرهنگی، برنامه موزه است که در آینده موزه هنرهای اسلامی آقاخان را در تورنتو و موزه دریایی اقیانوس هند را در شهر سنگی قدیمی زنگبار تاسیس خواهد کرد.

موسسه فرهنگی برای بهبود آموزش معماران حرفه ای، افزایش درک فرهنگ های گوناگون از معماری اسلامی و ارتباط نزدیک بین فرهنگ و تمدن های اسلامی تلاش می کند. این موسسه همچنین می کوشد تا آگاهی و قدردانی بیشتری از تنوع و کثرت گرایی در درون جهان اسلام و در غرب حاصل شود.

جایزه معماری آقاخان

این

جایزه در سال ۱۹۷۷ برای شناسایی و ارج نهادن به نمونه های برجسته طراحی معاصر، تشویق حفظ میراث شهری معماری جوامع اسلامی و برجسته نمودن نقشی حیاتی که معماری می تواند در زندگی این جوامع بازی کند، بوجود آمد.

این جایزه همچنین در پی شناسایی پروژه هایی است که بر گفتمان معماری در جوامع اسلامی و در سراسر جهان تاثیر می گذارند. در میان جایزه های معماری مهم، این جایزه بسیار منحصر به فرد است چون نه تنها به کارهای برجسته انفرادی معماران معاصر ارج می نهد بلکه پروژه هایی را شناسایی می کند که راه حل های نوین و قابل تکثیری را برای مشکلات توسعه اجتماعی ارائه می کنند.

این جایزه همچنین به شهرداری ها، صاحب خانه ها، و استادکاران نیز اهدا می شود. پروژه های برنده شامل مجتمع های مسکونی، ترمیم تک بناها، پروژه های حفاظت بافت و محیط، چشم اندازها و انگاره هایی از ساخت و ساز که هدف آن بهبود و توسعه محیط شهری است، می شود. برای ارج نهادن و به پاس تقدیر از دستاوردهای يك عمر تلاش معماران برجسته، جایزه ویژه رئیس تاکنون به سه معمار شاخص یعنی، رفعت چادرجی، حسن فتحي و جفری باوا اهدا شده است.

از چپ به راست:

دریافت کنندگان پیشین جایزه معماری آقاخان:

برج مسینیاگا، کوآلالامپور، مالزی ۱۹۹۵.

الاینس فرانکو - سنگالز، کائولاک، سنگال ۱۹۹۵.

ویدهان بهاوان، بهوپال، هند ۱۹۹۸.

انستیتوی جهان عرب، پاریس، فرانسه ۱۹۸۹.

جایزه ویژه رئیس، رفعت چادرجی، عراق ۱۹۸۶.

جایزه ویژه رئیس، جفری باوا، سری لانکا ۲۰۰۱.

قصر طوایق ریاض، عربستان سعودی ۱۹۹۸.

چپ:
هیئت امنا و اعضای هیئت عالی
داوران برای جایزه دوره سال ۲۰۰۱

این جایزه که با فرآیند انتخاب دقیق خود متمایز می شود، توسط یک هیات امنا به ریاست آقا خان اداره می شود. هر دوره سه ساله شامل یک مرحله فشرده نامزدی، ثبت مستندات و بررسی فنی پروژه ها است. در حین هر دوره، صدها ساختمان معاصر و پروژه های حفاظت و مرمت شناسایی شده و به هیئت عالی داوران معرفی می گردند. اعضای هیئت عالی داوران که در زمینه های گوناگونی مثل هنر، باستان شناسی، برنامه ریزی شهری و معماری تخصص دارند پروژه های برنده را انتخاب می کنند. این جایزه از سال ۱۹۷۷ تاکنون هشت دوره فعالیت خود را پشت سر گذاشته و مستندات بیش از ۶۰۰۰ طرح ساختمانی را از سراسر جهان گردآوری نموده است و از این میان ۸۴ پروژه بعنوان برنده جایزگان انتخاب شده اند.

برنامه حمایت از شهرهای تاریخی

حمایت از شهرهای تاریخی، در سال ۱۹۹۲ تاسیس شد و برای حفاظت از بناهای تاریخی و فضاهای شهری فعالیت می کند به طریقی که به توسعه فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی منجر شود. از آغاز کار، بیش از بیست پروژه برجسته در مناطق مختلف دنیای اسلام بنیان نهاده شده اند.

برنامه

در کابل برنامه حمایت از شهرهای تاریخی، باغ بابر را که شامل مقبره حاکم قرن شانزدهم بابر، محله های مجاور آن و تسهیلات بهداشتی عمومی است بازسازی می کند. موسسه فرهنگی جهت مرمت آرامگاه امپراتور قرن چهاردهم، تیمور شاه و توسعه مناطق اطراف آن نیز فعالیت می کند.

در شهر تاریخی قاهره، برنامه حمایت از شهرهای تاریخی زمین لم یزرع سی هکتاری را توسعه داده و آن را به پارک شهری تبدیل کرده است. در زنگبار این برنامه، ترمیم ساختمان های متروکه ساحلی را کامل کرده و برای محافظت شهر قدیمی سنگی که به عنوان میراث جهانی شناخته شده است، طرح جامعی ارائه کرده است. مولفه مهم پروژه، تعلیم صنعتگران محلی در مهارت های فراموش شده ای مثل حکاکی و سنگ کاری است.

در شمال پاکستان، پروژه های بازسازی و احیا و استفاده مجدد از قلعه ها، کاخ ها، ساختمان های برجسته و زیستگاه های سنتی تاریخی، ترویج هنرهای سنتی و ساخت و ساز، در بهبود اقتصاد جوامع محروم نقش مهمی داشته و آنها را از فقر نجات داده است.

منطقه درب الاحمر می شود. یک مرکز خرید، و چند برنامه توسعه اجتماعی را نیز یک شرکت خدماتی محلی اداره می کند.

پروژه پارک الازهر شامل بازسازی دیوار تاریخی ایوبی مربوط به قرن ۱۲، احیای مجدد چند مسجد مهم، قصرها و خانه های تاریخی در

پروژه پارک الازهر در ابتدا برای ایجاد فضای سبز لازم در شهر قاهره در نظر گرفته شده بود (محوه ۳۰ هکتاری که قبلا محل تخلیه زباله بود).

در سمرقند، این برنامه در ارایه طرحی جامع برای شهر تیموری جهت احیای مراکز جدید و قدیم نقش بسزایی داشته است. در موستار، بوسنی تاکید پروژه ها بر روی حومه تاریخی اطراف پل قدیمی معروف و بازسازی تعدادی بناهای مهم است که در طی جنگ داخلی ویران شده بودند. برنامه حمایت از شهرهای تاریخی در سوریه، همکاری های فنی و آموزشی را برای اداره و حفاظت شهر حلب و قلعه های مصیاف و صلاح الدین فراهم آورده است.

برنامه باز سازی شهری گسترده ای برای منطقه ساحلی زنگبار در دست اجراست.

از چپ به راست: پروژه های برنامه حمایت از شهرهای تاریخی عبارتند از: مرکز فرهنگی شهر سنگی زنگبار؛ قلعه بالتیت پاکستان؛ برنامه احیاسازی در سمرقند؛ بازسازی مناطق اطراف پل موستار بوسنی و مرمت قلعه مصیاف در سوریه.

پروژه های برنامه حمایت از شهرهای تاریخی از کمک های آژانس های تامین اعتبار از جمله بانک جهانی، برنامه کمک گتی، صندوق جهانی اماکن تاریخی، بنیاد فورد، و سازمان های کمک رسانی آلمانی، نوروژی، سوئدی و سوئیسی بهره مند می گردد. در صورت نیاز، برنامه حمایت از شهرهای تاریخی شرکت های خدمات محلی را بعنوان شریک تاسیس کرده و آن ها را قادر می سازد تا به عنوان سازمان های مردمی مستقل عمل نمایند.

برنامه فرهنگ و تعلیم و تربیت

برنامه معماری اسلامی آقا خان در دانشگاه هاروارد و مؤسسه فناوری ماساچوست

معماری اسلامی آقا خان به مطالعه معماری اسلامی، هنرهای بصری، حفاظت از بافت، مرمت و طراحی شهری اختصاص دارد. هدف برنامه معماری پیشبرد آموزش هنر و معماری اسلامی، متعالی ساختن کیفیت تحقیق حرفه ای، افزایش درک معماری اسلامی و شهرسازی با توجه به مسایل معاصر توسعه می باشد. این برنامه تلاشی برای گسترش پاسخگویی به نیازهای فرهنگی و آموزشی جهان متنوع و جلوه دادن حضور يك میراث اسلامی مشترك است.

این برنامه در سال ۱۹۷۹ بنا شده است و توسط سرمایه وقفی که شخص آقاخان به آن اختصاص داده حمایت می شود. این سرمایه که تا ۵۸ میلیون دلار در سال ۲۰۰۱ افزایش یافت هزینه های اساتید و برنامه ها را که هم به بعد تاریخی و معاصر معماری و هم به فضاهای عمومی در جوامع اسلامی تاکید دارد، تامین می کند.

دانشجویان برنامه معماری اسلامی آقاخان در دانشگاه هاروارد طی سفری علمی-سیاحتی به خیوه ازبکستان، بعنوان بخشی از برنامه درسی خود، معماری، هنرهای بصری، حفاظت آثار باستانی، طراحی شهری و پروژه های احیای مجدد اماکن تاریخی در جهان اسلام را از نزدیک مشاهده و بررسی می کنند.

سمت راست: آرشیوهای مشترك مؤسسه فناوری ماساچوست، دانشگاه هاروارد و مؤسسه فرهنگی آقاخان شامل مجموعه های بی نظیری از مواد و اسناد تاریخی و منابع غنی برای استادان و دانشجویان برنامه معماری است.

لیتوگرافی الازهر در قاهره توسط دیوید رابرتز ۱۸۳۹.

دانشجویان موسساتی که با آرچ نت همکاری می کنند (مثل دانشگاه ساریو) از ابزارهایی که توسط پروژه آرچ نت موسسه فرهنگی فراهم شده، استفاده می کنند. پروژه آرچ نت، منبع و آرشیو معماری آنلاین جهانی می باشد که موسسات دانشگاهی و متخصصان فن را گرد هم می آورد.

آرچ نت

سایت آرچ نت www.ArchNet.org در نظر دارد تا به جامع ترین بایگانی مواد و اسناد معماری، طراحی شهری، توسعه شهری و مسایل مربوط که به جهان اسلام و کسانی که به آن علاقه مند هستند و دارای اهمیت می باشند، تبدیل شود. این سایت که بر اساس مجموعه مدارك دانشگاه هاروارد، موسسه فناوری ماساچوست و موسسه فرهنگی آقاخان تاسیس شده، بانک اطلاعات رو به رشد آن لاینی است که شامل عکس، نشریات، گزارش های تحقیقاتی، خلاصه متون سخنرانی، مجله و کتاب می باشد. این مجموعه بی نظیر شامل مواد و اسنادی از جایزه معماری آقاخان و برنامه حمایت از شهرهای تاریخی نیز هست.

شرکت کنندگان از سراسر دنیا همواره به مجموعه این بانک اینترنتی اضافه می کنند. هفت دانشکده در دانشگاه های قاهره، بیروت، آنکارا، عمان، کراچی، احمد آباد و جوهر بھرو از طریق فضاهای کار موسساتی خود جداگانه به آرچ نت کمک می کنند. هزاران نفر از ۹۰ کشور که اکثراً دانشجویان معماری هستند، کارهای خود را در اختیار کاربران آرچ نت قرار می دهند. گروه های کوچک دانشجویی در مورد مشکلات خاص پروژه های خانه سازی از قبیل بازسازی خانه پس از جنگ و زلزله، با هم کار می کنند.

برنامه موسیقی آقاخان در آسیای میانه

برنامه موسیقی آقاخان در آسیای میانه از سال ۲۰۰۰ برای کمک به حفظ و انتقال میراث موسیقی آسیای میانه و انتقال آن به نسل جدیدی از هنرمندان و مخاطبان تاسیس شد. برنامه موسیقی، شناخت آقاخان از نقش حیاتی موسیقی در فرهنگ های اورآسیای میانه و خاورمیانه را در بر می گیرد، جایی که این نقش به صورت سنتی یک تفریح محسوب نمی شده است بلکه بیانی از ارزش های اخلاقی و نیروی سرشت بوده است.

همانند تمام فعالیت های بنیاد، برنامه موسیقی، نگرشی بلند مدت و عمومی به حفظ و ترویج فرهنگ دارد. منابع و مهارت ها در موسسات فرهنگی فراهم آمده اند تا در رسیدن به ثبات و استقلال آنها را یاری کنند.

برنامه موسیقی، برنامه های آموزشی، پژوهش های قومی، حفظ بایگانی، اسناد و انتشارات و کنسرت ها و کارگاه های آموزشی که موسیقیدان های سنتی در آن شرکت دارند، را حمایت و هماهنگی می کنند. تمرکز اصلی، حمایت از مراکز و مدارس موسیقی محلی است که در آن اساتید موسیقی شاگردان را از طریق روش دیرینه ی کارآموزی که به عنوان استاد و شاگرد شناخته می شد، تعلیم می دهند.

برنامه موسیقی نه تنها با موسیقی دانان و مراکز موسیقی در آسیای میانه بلکه با موسسات پیشروی هنری و موسسات فرهنگی در غرب مشارکتی خلاق را شکل داده است. این برنامه با موسسه سمیتسونیان برای خلق گلچینی صوتی- تصویری و آرشیو دیجیتالی از موسیقی آسیای میانه فعالیت می کند.

همکاری پیوسته با پروژه ی راه ابریشم که توسط نوازنده ویولنسل معروف یویوما تاسیس و رهبری می شود، جشنواره ها و اجراهایی در آسیای میانه و دور دنیا ارایه داده است که موسیقی سنتی و موسیقی جدید که از موسیقی آسیای مرکزی و سایر مناطق راه ابریشم ساخته شده، به نمایش می گذارد.

برگزاری کنسرت و کنفرانس در آسیای میانه و بیرون از آن، بخشی از مسولیت های برنامه موسیقی است که به حفظ و ترویج موسیقی سنتی منطقه آسیای میانه کمک می کند.

پروژه علوم انسانی آقاخان برای آسیای میانه

برنامه جامع آموزشی راکه پروژه علوم انسانی آقاخان برای آموزش های مقدماتی علوم انسانی در دانشگاه های آسیای میانه تدوین می کند، طیف گسترده ای از سنت های عقلانی و فرهنگی جهان را در بر می گیرد.

پایین: مسایل کلیدی برنامه آموزشی علوم انسانی توسط دانشجویان آسیای میانه مصور شده است.

پروژه علوم انسانی آقاخان در نظر دارد تا يك برنامه جامع آموزشی را برای آموزش های مقدماتی علوم انسانی مبتنی بر سنت های فرهنگی آن منطقه برای استفاده در دانشگاه های آسیای میانه تدوین کند. گرچه این برنامه بر اساس سنت های محلی بنیان نهاده شده است، طیف گسترده ای از سنت های عقلانی و فرهنگی دنیا را که در قالب هنر، زبان، شعر، آیین، رسوم، رقص، موسیقی و نظام های ارزشی جلوه می کند نیز در بر می گیرد. این رویکرد برای تشویق گرایش های آزاد اندیش نسبت به مردم و کنجکاوی درباره آنان و همچنین تساهل در برابر تنوع اندیشه و سنت طراحی شده است.

این برنامه که در سال ۱۹۹۷ در تاجیکستان آغاز شد، ساکنان آسیای میانه را در تدوین برنامه های درسی و تربیت معلمان برای بکاربردن روش های مناسب تدریس یاری می دهد. تدوین کنندگان برنامه با همکاری نزدیک با استادان دانشگاه، روش های آموزشی خلاق را با دانشجویان منتخب آزمایش می کنند و سپس در ۹ دانشگاه قزاقستان، قرقیزستان و تاجیکستان استفاده می شوند.

برنامه موزه

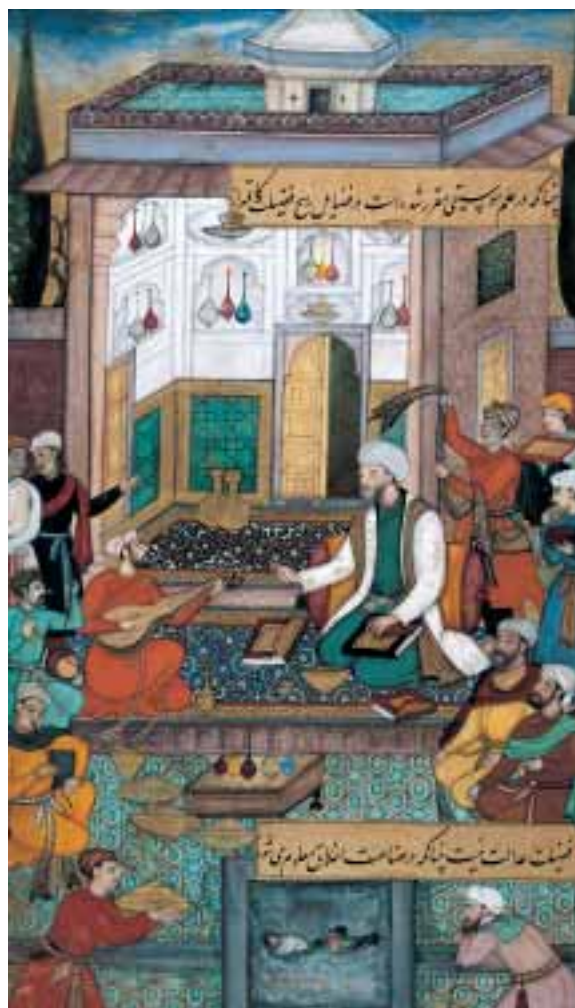
برنامه موزه در سال ۲۰۰۳ تاسیس شده است و دو پروژه را بر می گیرد؛ موزه آقاخان در تورنتو که به تنوع و گستردگی هنرهای اسلامی اختصاص داده شده است و موزه دریایی اقیانوس هند در زنگبار که تاریخ و فرهنگ دریایی اقیانوس هند را برجسته می سازد. موزه تورنتو، اولین مورد در نوع خود در کشورهای انگلیسی زبان است، که آثار هنری از مجموعه های معروف، از جمله مجموعه آقاخان و مرحوم پرنس صدرالدین و پرنسس عالیه را فرا می گیرد.

موزه در جمع آوری، حفظ، نمایش و تعبیر آثار هنری مربوط به سنت های عقلانی، فرهنگی، هنری و مذهبی جوامع اسلامی، در گذشته و حال تلاش می کند. آثار هنری شامل سرامیک، اشیاء فلزی و نقاشی هایی که تمام دوران تاریخ اسلام را در بر می گیرند، می شوند.

مجموعه نسخه های خطی موجود در موزه شامل نسخه خطی از قانون طب ابوعلی سینا می شود که در سال ۱۰۵۲ میلادی کتابت شده است. موزه پایگاهی دایمی برای تبادل آثار هنری بین جهان اسلام و غرب می باشد.

موزه در زنگبار بخش مهمی از توسعه مجدد شهر قدیمی سنگی زنگبار و ساحل آن می باشد. این موزه کشتی ها و قایق های دریانوردی و دیگر اشیاء و آثاری که نمایش دهنده تاریخ غنی ارتباطات بازرگانی و فرهنگی بین آفریقا، خاورمیانه و شبه قاره هند می باشد، را در بر می گیرد.

موزه دریایی اقیانوس هند در زنگبار، تاریخ دریانوردی، داد و ستد و مبادلات فرهنگی منطقه را به نمایش گذاشته و برجسته می سازد.

موزه آقاخان در تورنتو، آثاری هنری از دوره های مختلف تاریخ اسلام را به نمایش خواهد گذاشت.

همکاری با نهادها

<p>پاکستان</p> <p>انجمن تحقیقات پزشکی پاکستان انستیتوی تحقیقات شیمی اچ. ای. جی بنیاد علمی پاکستان حکومت ایالت‌های مرزی شمال شرقی، بلوچستان و سند جمعیت تنظیم خانواده پاکستان دولت پاکستان</p>	<p>آلمان</p> <p>انجمن سرمایه‌گذاری و توسعه آلمان انجمن همکاری‌های فنی مؤسسه اعتباری بازسازی وزارت تعاون و توسعه اقتصادی</p> <p>اروپا</p> <p>اداره کمک‌های بشر دوستانه جامعه اروپا ECHO کمیسیون اروپا</p>
<p>پرتغال</p> <p>بنیاد بین‌المللی کمک‌های پزشکی پرتغال AMI بنیاد گلبنکیان سازمان توسعه پرتغال APAD</p>	<p>استرالیا</p> <p>سازمان توسعه بین‌المللی استرالیا Aus AID</p>
<p>تاجیکستان</p> <p>دولت تاجیکستان حکومت ولایت خود مختار کوهستان بدخشان</p>	<p>اسپانیا</p> <p>دولت اسپانیا</p> <p>افغانستان</p> <p>دولت افغانستان</p>
<p>تانزانیا و زنگبار</p> <p>دولت تانزانیا دولت زنگبار سازمان بندر زنگبار</p>	<p>انگلستان</p> <p>پروژه خیریه دانشکده بهداشت و پزشکی مناطق حاره لندن سازمان توسعه مشترک المنافع CDC سازمان کمک‌رسانی کومیک سازمان کمک‌مسیحی سرمایه‌گذاران در صنایع کنسول‌گری بریتانیا وزارت توسعه بین‌المللی DFID وزارت خارجه و کشورهای مشترک المنافع اوکسفام بنیاد شل سفارت انگلستان در تاشکند، ازبکستان صندوق نجات اطفال</p>
<p>زلاند نو</p> <p>دولت زلاند نو</p>	<p>اوگاندا</p> <p>دولت اوگاندا</p>
<p>ژاپن</p> <p>دولت ژاپن صندوق توسعه اجتماعی ژاپن</p>	<p>ایالات متحده آمریکا</p> <p>انستیتوی سمیتسونیان انستیتوی فناوری ماسا چوست MIT برنامه بورس گتی بنیاد آندرو دابلیو ملون بنیاد بین‌المللی بهداشتی غن گاروزا بنیاد بین‌المللی علوم بنیاد خانواده‌گی فلورا بنیاد راکفلر بنیاد سیتی‌گروپ بنیاد فورد بنیاد کمک‌های جهانی دانشگاه هاروارد دانشگاه جانز هاپکینز سازمان توسعه بین‌المللی ایالات متحده USAID سازمان کمک‌های بشر دوستانه فوکاس - آمریکا شرکت سپنرجی گلوبال پاور صندوق ابنیه تاریخی جهان مایکرو سافت نت اید NETAID وزارت خارجه وزارت کشاورزی</p>
<p>سوریه</p> <p>دولت سوریه سازمان باستان‌شناسی شهرداری حلب شهرداری مصیاف</p>	<p>سوئد</p> <p>سازمان بین‌المللی توسعه سوئد SIDA شرکت آسی براون بووری ABB</p>
<p>سوئیس</p> <p>دولت کنفدراسیون سوئیس سازمان توسعه و همکاری سوئیس SDC کانتون ژنو</p>	<p>فرانسه</p> <p>آژانس توسعه فرانسه AFD انستیتوی مشارکت و ترویج همکاری اقتصادی PROPARGO بانک دول بانک بی.ان.پ پاریس بانک سوسپته جنرال شرکت آکاتل شرکت برق فرانسه شرکت بوئیگ گارنو- متالباکس گروه بولره Bollore</p>
<p>فنلاند</p> <p>دولت فنلاند</p>	<p>فیلیپین</p> <p>دانشگاه دو لا سال</p>
<p>قزاقستان</p> <p>دولت قزاقستان</p>	

قرقیزستان

دولت قرقیزستان
حکومت استان اوش

کانادا

بانک اسکوشیا
بنیاد وایلد رز آلبرتا
روزنامه گلوب و میل
سازمان توسعه بین المللی کانادا
شرکت مدیریت سرمایه نورت واتر
کمک های بشر دوستانه فوکاس کانادا
مدیریت مالی داندی
مرکز تحقیقات توسعه بین المللی

کنیا

بنیاد رحمت الله
دولت کنیا

مالزی

انستیتوی تحقیقاتی پام اوایل

مصر

صندوق توسعه سوئیس در مصر

موزامبیک

دولت موزامبیک

نروژ

سازمان تعاونی فراگیری بین المللی جوز فینست IMTEC
سازمان توسعه بین المللی نروژ NORAD

هلند

بنیاد برنارد فن لی یر
دولت هلند
سازمان بین کلیسا ها برای تعاون توسعه بین المللی ICCO
سازمان تعاون توسعه بین المللی هلند NOVIB
سازمان کمک بین کلیسا هلند
مؤسسه مالی برای کشور های در حال توسعه

همکاری های چند جانبه

یورون اید EURONAIID
بانک اروپایی بازسازی و توسعه EBRD
بانک توسعه آسیایی ADB
بانک توسعه آفریقا ADB
بانک توسعه آفریقای شرقی
بانک جهانی
برنامه توسعه سازمان ملل UNDP
جمعیت توسعه جهانی IDA
سازمان توسعه جهانی IDC
سازمان جهانی انرژی اتمی
سازمان جهانی بهداشت WHO
سازمان گارانتی سرمایه گذاری چند جانبه
کمیسون اروپا
مؤسسه مالی بین المللی IFC
یونسکو
یونیسف

هندوستان

بنیادسر راتان تا تا
دولت های ایالتی گجرات، راجستان، ماهاراشترا، مادیاپرادش و دهلی
دولت هند
سازمان زیست محیطی هند - کانادا ICEF
شرکت سرمایه گذاری توسعه مسکن HDFC

یونان

دولت یونان

سازمان های شبکه توسعه آقاخان به طور مداوم با دولت ها و نهادهای گوناگون، چه در بخش خصوصی و چه دولتی، در سراسر جهان همکاری می کنند. شبکه و اجزای آن همواره به دنبال همکاری با دیگر نهادهایی هستند که در طرح، اجرا و سرمایه گذاری در برنامه های توسعه نوین با آن همفکری داشته باشند. با این گونه همکاری ها شبکه توسعه آقاخان سعی می کند در برنامه های نشان دهد که نهادهای خصوصی با طرح هدف های دقیق می توانند برای بهبود شرایط زندگی انسان های بیشماری موثر باشند. به همین جهت شبکه توسعه آقاخان همیشه راغب به همکاری و همفکری با افراد با سازمان های مختلف در سراسر جهان است که بتواند با آن ها به اهداف مشترک دست یابد.

طرح و گرافیک
را بین اولد اکر - رید

عکس:

شانت آوادیسان، چینگ یی لین، کرسنتین ریشترز، دیوید کلسن، گری اوت، مشاورین عراق، ژاک بتان، ژان لوک ری، کامران عدل، کاترین هینکلی، پاسکال ماریشو، پل واگنر، پاتریک بواریو، پرویز خان، رام رحمان، رابین اولد اکر، استفانو بیانکا، سام پیکنز، ظهور رامجی

مجموعه سمیتسونیان
جف تینسلی، مری مارتین

عکس های تاریخی

انستیتوی مطالعات اسماعیلی
انستیتوی جهان عرب
کتابخانه کنگره آمریکا

ترجمه:

پوسلاو بایراچ (روسی)
آراین لاوله (فرانسه)
حاذم ابراهیم (عربی)
نورالدین الله دینی (فارسی)

ناشر

نشر زبان مخصوص
استراتژیک کامیونیکیشن

چاپ

شرکت امپریمری راونی لوزان

امامت

شبکه توسعه آقاخان

فرهنگ

توسعه
اجتماعی

توسعه
اقتصادی

موسسه
فرهنگی آقاخان

دانشگاه
آسیای میانه

دانشگاه
آقاخان

بنیاد
آقاخان

صندوق توسعه
اقتصادی آقاخان

برنامه حمایت
از شهرهای تاریخی

جایزه
معماری آقاخان

برنامه تعلیم
و تربیت و فرهنگ

خدمات آموزشی آقاخان

خدمات بهداشتی آقاخان

خدمات برنامه ریزی
و ساختمانی آقاخان

خدمات
توسعه گردشگری

خدمات
ترویج صنعتی

خدمات مالی

خدمات
رسانه ای

خدمات هوانوردی